

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता, पद, जटा, घन पाठः

5.5 पञ्चमकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः - वायव्यपश्चाद्यानं निरूपणं

Contents

1	TS 5.5.1.1	6
2	TS 5.5.1.2	7
3	TS 5.5.1.3	8
4	TS 5.5.1.4	8
5	TS 5.5.1.5	9
6	TS 5.5.1.6	10
7	TS 5.5.1.7	11
8	TS 5.5.2.1	12
9	TS 5.5.2.2	13
10	TS 5.5.2.3	13
11	TS 5.5.2.4	14
12	TS 5.5.2.5	15
13	TS 5.5.2.6	16

14	TS 5.5.2.7	17
15	TS 5.5.3.1	18
16	TS 5.5.3.2	18
17	TS 5.5.3.3	19
18	TS 5.5.4.1	20
19	TS 5.5.4.2	21
20	TS 5.5.4.3	22
21	TS 5.5.4.4	23
22	TS 5.5.5.1	24
23	TS 5.5.5.2	25
24	TS 5.5.5.3	26
25	TS 5.5.5.4	27
26	TS 5.5.6.1	28
27	TS 5.5.6.2	29

28	TS 5.5.6.3	30
29	TS 5.5.7.1	31
30	TS 5.5.7.2	32
31	TS 5.5.7.3	32
32	TS 5.5.7.4	33
33	TS 5.5.7.5	34
34	TS 5.5.8.1	35
35	TS 5.5.8.2	36
36	TS 5.5.8.3	37
37	TS 5.5.9.1	38
38	TS 5.5.9.2	38
39	TS 5.5.9.3	39
40	TS 5.5.9.4	40
41	TS 5.5.9.5	41

42	TS 5.5.10.1	42
43	TS 5.5.10.2	43
44	TS 5.5.10.3	44
45	TS 5.5.10.4	44
46	TS 5.5.10.5	45
47	TS 5.5.10.6	46
48	TS 5.5.10.7	47
49	TS 5.5.11.1	48
50	TS 5.5.12.1	48
51	TS 5.5.13.1	49
52	TS 5.5.14.1	50
53	TS 5.5.15.1	50
54	TS 5.5.16.1	51
55	TS 5.5.17.1	52

56	TS 5.5.18.1	52
57	TS 5.5.19.1	53
58	TS 5.5.20.1	54
59	TS 5.5.21.1	54
60	TS 5.5.22.1	55
61	TS 5.5.23.1	56
62	TS 5.5.24.1	56

1 TS 5.5.1.1

TS 5.5.1.1

Samhita Paata

यदेकेन सः स्थापयति यज्ञस्य संतत्या अविच्छेदायैन्द्राः पशवो ये मुष्करा यदैन्द्राः सन्तोऽग्निभ्यं
आलभ्यन्ते देवताभ्यः समदं दधात्याग्नेयीस्त्रिष्टुभो याज्यानुवाक्याः कुर्याद्-यदाग्नेयीस्तेनोऽऽग्नेया
यत् त्रिष्टुभस्तेनैन्द्राः समृद्धयै न देवताभ्यः समदं दधाति वायवे नियुत्वन्ते तूपरमा लभते तेजोऽग्नेर्वायुस्तेजस
एष आ लभ्यते तस्माद्-यद्रियङ् वायु - []

Pada Paata

यत् । एकेन । सः स्थापयतीति सं - स्थापयति । यज्ञस्य । सन्तत्या इति सं - तत्यै ।
अविच्छेदायेत्यवि - छेदाय । ऐन्द्राः । पशवः । ये । मुष्कराः । यत् । ऐन्द्राः । सन्तः ।
अग्निभ्य इत्यग्नि - भ्यः । आलभ्यन्त इत्या - लभ्यन्ते । देवताभ्यः । समदमिति स - मदम् ।
दधाति । आग्नेयीः । त्रिष्टुभः । याज्यानुवाक्या इति याज्या - अनुवाक्याः । कुर्यात् । यत् ।
आग्नेयीः । तेन । आग्नेयाः । यत् । त्रिष्टुभः । तेन । ऐन्द्राः । समृद्धया इति सं - ऋद्धयै
। न । देवताभ्यः । समदमिति स - मदम् । दधाति । वायवे । नियुत्वन्त इति नि-युत्वन्ते ।
तूपरम् । एति । लभते । तेजः । अग्नेः । वायुः । तेजसे । एषः । एति । लभ्यते ।
तस्मात् । यद्रियङ् । वायुः ।

2 TS 5.5.1.2

TS 5.5.1.2

Samhita Paata

-वा॒तिं त॒द्रि॒यं॑ङु॒-ग्नि॒र्द॒ह॒ति॒ स्व॒मे॒व तत् ते॒जोऽ॒न्वे॒ति॒ यन्न॒ नि॒यु॒त्वं॑ते॒ स्या॒दु॒न्मा॑द्ये॒द्-य॒ज॑मा॒नो नि॒यु॒त्वं॑ते॒
भ॒व॒ति॒ य॒ज॑मा॒न॒स्याऽ*नु॑न्मा॒दा॒य वा॒यु॒म॒तीं श्वे॒त॒वं॒ती या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये भ॒व॒तः स॒ते॒ज॒स्त्वा॒य॑ हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भः
स॒म॒व॒र्त॑ता॒ग्र इ॒त्या॑घा॒र॒मा घा॑र॒य॒ति प्र॒जा॒प॒ति॒र्वै हि॑र॒ण्य॒ग॒र्भः प्र॒जा॒प॒ते॒रनु॑रूप॒त्वा॒य॒ सर्वा॑णि॒ वा ए॒ष रू॒पा॒णि
प॒शूनां॑ प्र॒त्या ल॑भ्य॒ते यच्छ॑म॒श्रु॒णस्त॑त् - []

Pada Paata

वा॒तिं । त॒द्रि॒यं॑ङु॒ । अ॒ग्निः । द॒ह॒ति॒ । स्व॒म् । ए॒व । तत् । ते॒जः । अ॒न्वि॒ति॒ । ए॒ति॒ ।
यत् । न । नि॒यु॒त्वं॑त॒ इति॑ नि - यु॒त्वं॑ते । स्यात् । उ॒दि॒ति॒ । मा॒द्ये॒त् । य॒ज॑मा॒नः । नि॒यु॒त्वं॑त॒
इति॑ नि - यु॒त्वं॑ते । भ॒व॒ति॒ । य॒ज॑मा॒न॒स्य । अ॒नु॑न्मा॒दा॒येत्यनु॑त् - मा॒दा॒य॒ । वा॒यु॒म॒ती इति॑
वा॒यु - म॒ती । श्वे॒त॒वं॒ती इति॑ श्वे॒त - व॒ती । या॒ज्या॒नु॒वा॒क्ये इति॑ या॒ज्या - अ॒नु॒वा॒क्ये । भ॒व॒तः
। स॒ते॒ज॒स्त्वा॒येति॑ स॒ते॒जः - त्वा॒य॑ । हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ इति॑ हि॒र॒ण्य - ग॒र्भः । स॒मि॒ति॒ । अ॒व॒र्त॑त॒ ।
अ॒ग्रे । इति॑ । आ॒घा॒र॒मि॒त्यां - घा॒र॒म् । ए॒ति॒ । घा॒र॒य॒ति॒ । प्र॒जा॒प॒ति॒रिति॑ प्र॒जा॒प॒तिः । वै ।
हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भ इति॑ हि॒र॒ण्य - ग॒र्भः । प्र॒जा॒प॒ते॒रिति॑ प्र॒जा - प॒तेः । अ॒नु॒रूप॒त्वा॒येत्यनु॑रूप - त्वा॒य॑ ।
स॒र्वा॒णि । वै । ए॒षः । रू॒पा॒णि॑ । प॒शूना॑म् । प्र॒ति॒ । ए॒ति॒ । ल॑भ्य॒ते । यत् । श॒म॒श्रु॒णः । तत् ।

3 TS 5.5.1.3

TS 5.5.1.3

Samhita Paata

पुरुषाणां रूपं यत् तूपरस्तदश्वानां यदन्यतोदुन् तद्-गवां यदव्या इव शफास्तदवीनां यदुजस्तदजानां
वायुर्वै पशूनां प्रियं धाम यद्-वायव्यो भवत्येतमेवैनमभि संजानानाः पशव उप तिष्ठन्ते वायव्यः
कार्या(3): प्राजापत्या(3) इत्याहु-र्यद्-वायव्यं कुर्यात् प्राजापतेरियाद्यत् प्राजापत्यं कुर्याद्-वायो - []

Pada Paata

पुरुषाणाम् । रूपम् । यत् । तूपरः । तत् । अश्वानाम् । यत् । अन्यतोदुन्नित्यन्यतः - दुन्न ।
तत् । गवाम् । यत् । अव्याः । इव । शफाः । तत् । अवीनाम् । यत् । अजः । तत् ।
अजानाम् । वायुः । वै । पशूनाम् । प्रियम् । धाम । यत् । वायव्यः । भवति । एतम् । एव
। एनम् । अभीति । सञ्जानाना इति सं - जानानाः । पशवः । उपेति । तिष्ठन्ते । वायव्यः ।
कार्या(3): । प्राजापत्या(3) इति प्राजा - पत्या(3): । इति । आहुः । यत् । वायव्यम् । कुर्यात्
। प्राजापतेरिति प्राजा - पतेः । इयात् । यत् । प्राजापत्यमिति प्राजा - पत्यम् । कुर्यात् । वायोः ।

4 TS 5.5.1.4

TS 5.5.1.4

Samhita Paata

-रि॒याद्-यद्-वा॒यव्यः॑ प॒शुर्भ॑वति॒ तेन॑ वा॒योर्नै॑ति॒ यत् प्रा॑जाप॒त्यः पु॒रोडा॑शो भ॑वति॒ तेन॑ प्रा॒जाप॑ते॒र्नैति॑
यद् द्वा॒दश॑कपाल॒स्तेन॑ वै॒श्वान॒रा॒नैत्या॑ग्ना वै॒ष्णव॑मेका॒दश॑-कपालं॒ निर्व॑पति॒ दीक्षि॑ष्यमाणोऽग्निः॒ सर्वा॑
दे॒वता॑ विष्णु॑र्यज्ञो दे॒वता॑श्चै॒व य॒ज्ञं चाऽऽ* र॑भतेऽग्नि॑र॒वमो॑ दे॒वता॑नां॒ विष्णुः॑ प॒रमो॑ यदा॑ग्ना-वै॒ष्णव॑-
मेका॒दश॑कपालं॒ निर्व॑पति॒ दे॒वता॑ - []

Pada Paata

इ॒यात् । यत् । वा॒यव्यः॑ । प॒शुः । भ॑वति । तेन॑ । वा॒योः । न । ए॒ति । यत् । प्रा॒जाप॑त्य
इति॑ प्रा॒जा - प॑त्यः । पु॒रोडा॑शः । भ॑वति । तेन॑ । प्रा॒जाप॑ते॒रिति॑ प्रा॒जा - प॑तेः । न । ए॒ति । यत्
। द्वा॒दश॑कपाल॒ इति॑ द्वा॒दश॑ - क॒पालः॑ । तेन॑ । वै॒श्वान॒रात् । न । ए॒ति । आ॒ग्नावै॒ष्णव॑मित्या॑ग्ना
- वै॒ष्णव॑म् । एका॒दश॑कपाल॒मित्येका॑दश- क॒पालम् । निरि॑ति । व॒पति॑ । दीक्षि॑ष्यमाणः । अ॒ग्निः
। सर्वा॑ । दे॒वता॑ । विष्णुः॑ । य॒ज्ञः । दे॒वता॑ । च । ए॒व । य॒ज्ञम् । च । ए॒ति । र॑भते
। अ॒ग्निः । अ॒वमः॑ । दे॒वता॑नाम् । विष्णुः॑ । प॒रमः॑ । यत् । आ॒ग्नावै॒ष्णव॑मित्या॑ग्ना - वै॒ष्णव॑म्
। एका॒दश॑कपाल॒मित्येका॑दश-क॒पालम् । निर्व॑पतीति॒ निः - व॑पति । दे॒वता॑ ।

5 TS 5.5.1.5

TS 5.5.1.5

Samhita Paata

ए॒वोभ॑यतः॒ परि॑गृह्य॒ यज॑मानोऽव॑ रुन्धे पु॒रोडा॑शेन॒ वै दे॒वा अ॒मुष्मिन्॑ लो॒क आ॑र्द्ध॒वन् च॑रुणाऽस्मिन्. यः
का॒मये॑ताऽमुष्मिन्॑ लो॒क ऋ॒द्ध्या॑मिति॒ स पु॒रोडा॑शं कुर्वी॒ताऽमुष्मि॑न्ने॒व लो॒क ऋ॒द्धोति॑ यद॒ष्टाक॑पाल॒स्तेना॑ऽऽ*ग्रेयो

यत् त्रिकपालस्तेन वैष्णवः समृद्धयै यः कामयेतास्मिन् लोक ऋद्धयामिति स चरुं कुर्वीताग्नेर्घृतं
विष्णोस्तण्डुला-स्तस्मा - []

Pada Paata

एव । उभयतः । परिगृह्येति परि-गृह्य । यजमानः । अवेति । रुन्धे । पुरोडाशेन । वै ।
देवाः । अमुष्मिन् । लोके । आर्ध्रधुवन् । चरुणा । अस्मिन् । यः । कामयेत । अमुष्मिन्
। लोके । ऋद्धयाम् । इति । सः । पुरोडाशम् । कुर्वीत । अमुष्मिन् । एव । लोके ।
ऋद्धोति । यत् । अष्टाकपाल इत्यष्टा - कपालः । तेन । आग्नेयः । यत् । त्रिकपाल इति त्रि -
कपालः । तेन । वैष्णवः । समृद्धया इति सं - ऋद्धयै । यः । कामयेत । अस्मिन् । लोके ।
ऋद्धयाम् । इति । सः । चरुम् । कुर्वीत । अग्नेः । घृतम् । विष्णोः । तण्डुलाः । तस्मात् ।

6 TS 5.5.1.6

TS 5.5.1.6

Samhita Paata

-चरुः कार्योऽस्मिन्नेव लोक ऋद्धोत्यादित्यो भवती यं वा अदितिरस्यामेव प्रति तिष्ठत्यथो अस्यामेवाधि
यज्ञं तनुते यो वै संवत्सरमुख्य-मभृत्वाऽग्निं चिनुते यथा सामि गर्भोऽवपद्यते तादृगेव तदार्तिमाच्छेद-
वैश्वानरं द्वादशकपालं पुरस्तान्निर्वपेत् संवत्सरो वा अग्निर्-वैश्वानरो यथा संवत्सरमाप्त्वा - []

Pada Paata

चरुः । कार्यः । अस्मिन् । एव । लोके । ऋद्धोति । आदित्यः । भवति । इयम् । वै ।
 अदितिः । अस्याम् । एव । प्रतीति । तिष्ठति । अथो इति । अस्याम् । एव । अधीति ।
 युज्म् । तनुते । यः । वै । सँवथ्सुरमिति सं - वथ्सुरम् । उख्यम् । अभृत्वा । अग्निम् ।
 चिनुते । यथा । सामि । गर्भः । अवपद्यत इत्येव - पद्यते । तादृक् । एव । तत् । आर्तिम्
 । एति । ऋच्छेत् । वैश्वानरम् । द्वादशकपालमिति द्वादश - कपालम् । पुरस्तात् । निरिति
 । वपेत् । सँवथ्सुर इति सं - वथ्सुरः । वै । अग्निः । वैश्वानरः । यथा । सँवथ्सुरमिति सं
 - वथ्सुरम् । आत्वा ।

7 TS 5.5.1.7

TS 5.5.1.7

Samhita Paata

काल आगते विजायते एवमेव सँवथ्सुरमात्वा काल आगतेऽग्निं चिनुते नाऽऽर्तिमाच्छत्येषा वा
 अग्नेः प्रिया तनूर्यद्वैश्वानरः प्रियामेवास्यं तनुवमवं रुन्धे त्रीण्येतानि हवींषि भवन्ति त्रयं इमे
 लोका एषां लोकानां रोहाय ॥

Pada Paata

काले । आगत इत्या - गते । विजायते इति वि - जायते । एवम् । एव । सँवथ्सुरमिति सं
 - वथ्सुरम् । आत्वा । काले । आगत इत्या - गते । अग्निम् । चिनुते । न । आर्तिम् ।
 एति । ऋच्छति । एषा । वै । अग्नेः । प्रिया । तनूः । यत् । वैश्वानरः । प्रियाम् । एव

। अ॒स्य । त॒नुव॑म् । अ॒वेति॑ । रु॒न्धे । त्री॑णि । ए॒तानि॑ । ह॒वीः षि॑ । भ॒वन्ति॑ । त्रयः॑ ।
इ॒मे । लो॒काः । ए॒षाम् । लो॒काना॑म् । रोहा॑य ॥

8 TS 5.5.2.1

TS 5.5.2.1

Samhita Paata

प्र॒जाप॑तिः प्र॒जाः सृ॒ष्ट्वा प्रे॒णाऽनु॑ प्रावि॑शत् ता॒भ्यः पुनः॑ संभ॑वितुं नाश॑क्रोत् सौऽब्र॑वीदृ॒द्धव॑दिथ् स यो
मे॒तः पुनः॑ संचि॑नव॒दिति॑ तं दे॒वाः सम॑चिन्वन् ततो॒ वै त आ॑र्द्ध॒वन् यत् सम॑चिन्वन् तच्चि॒त्यस्य॑
चि॒त्यत्वं य॑ ए॒वं वि॒द्वान॒ग्निं चि॑नुत ऋ॒द्धोत्ये॑व कस्मै॑ क॒म॒ग्निश्ची॑यत् इत्या॑हुर॒ग्निवा॑ - []

Pada Paata

प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः । प्र॒जा इति॑ प्र - जाः । सृ॒ष्ट्वा । प्रे॒णा । अनु॑ । प्रेति॑ । अ॒वि॒शत् ।
ता॒भ्यः । पुनः॑ । संभ॑वितुमिति॑ सं - भ॒वितु॑म् । न । अ॒श॒क्रोत् । सः । अ॒ब्र॑वीत् । ऋ॒द्धव॑त् ।
इत् । सः । यः । मा॒ । इतः॑ । पुनः॑ । स॒चि॑नव॒दिति॑ सं - चि॒नव॑त् । इति॑ । तम् । दे॒वाः
। सम॑ति । अ॒चि॒न्वन् । ततः॑ । वै । ते । आ॒र्द्ध॒वन् । यत् । सम॑चिन्वन्निति॑ सं - अ॒चि॒न्वन् ।
। तत् । चि॒त्यस्य॑ । चि॒त्यत्वं॑मिति॑ चि॒त्य - त्वम् । यः । ए॒वम् । वि॒द्वान् । अ॒ग्निम् । चि॑नुते
। ऋ॒द्धोति॑ । ए॒व । कस्मै॑ । कम् । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः । अ॒ग्नि॒वानि॒त्य॒ग्नि - वान् ।

9 TS 5.5.2.2

TS 5.5.2.2

Samhita Paata

-न॒सा॒नीति॑ वा अ॒ग्निश्ची॑यते ऽग्नि॒वाने॒व भ॑वति॒ कस्मै॑ क॒म॒ग्निश्ची॑यत॒ इत्या॑हुर्दे॒वा मा॑ वेद॒न्निति॑ वा
अ॒ग्निश्ची॑यते वि॒दुरे॑न॒ देवाः॑ कस्मै॑ क॒म॒ग्निश्ची॑यत॒ इत्या॑हुर्गृ॒ह्यसा॒नीति॑ वा अ॒ग्निश्ची॑यते गृ॒ह्येव॑ भ॑वति॒
कस्मै॑ क॒म॒ग्निश्ची॑यत॒ इत्या॑हुः प॒शुमा॑न॒सा॒नीति॑ वा अ॒ग्नि - []

Pada Paata

अ॒सा॒नि । इति॑ । वै । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । अ॒ग्नि॒वानि॒त्यग्नि॑ - वान् । ए॒व । भ॒वति॑ । कस्मै॑
। कम् । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः । दे॒वाः । मा॑ । वेद॒न् । इति॑ । वै । अ॒ग्निः
। ची॒यते॑ । वि॒दुः । ए॒नम् । दे॒वाः । कस्मै॑ । कम् । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः ।
गृ॒ही । अ॒सा॒नि । इति॑ । वै । अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । गृ॒ही । ए॒व । भ॒वति॑ । कस्मै॑ । कम्
। अ॒ग्निः । ची॒यते॑ । इति॑ । आ॒हुः । प॒शुमा॑नि॒ति प॒शु - मा॑न् । अ॒सा॒नि । इति॑ । वै । अ॒ग्निः ।

10 TS 5.5.2.3

TS 5.5.2.3

Samhita Paata

-श्चीयते पशुमानेव भवति कस्मै कमग्निश्चीयत इत्याहुः सप्त मा पुरुषा उप जीवानिति वा अग्निश्चीयते त्रयः प्राञ्चस्त्रयः प्रत्यञ्च आत्मा सप्तम एतावन्त एवैनममुष्मिन् लोक उप जीवन्ति प्रजापतिरग्निमचिकीषत तं पृथिव्यब्रवीन्न मय्यग्निं चेष्ट्यसेति मा धक्ष्यति सा त्वातिदुह्यमाना वि धविष्ये - []

Pada Paata

चीयते । पशुमानिति पशु - मान् । एव । भवति । कस्मै । कम् । अग्निः । चीयते । इति । आहुः । सप्त । मा । पुरुषाः । उपेति । जीवान् । इति । वै । अग्निः । चीयते । त्रयः । प्राञ्चः । त्रयः । प्रत्यञ्चः । आत्मा । सप्तमः । एतावन्तः । एव । एनम् । अमुष्मिन् । लोके । उपेति । जीवन्ति । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अग्निम् । अचिकीषत । तम् । पृथिवी । अब्रवीत् । न । मयि । अग्निम् । चेष्ट्यसे । अतीति । मा । धक्ष्यति । सा । त्वा । अतिदुह्यमानेत्यति - दुह्यमाना । वीति । धविष्ये ।

11 TS 5.5.2.4

TS 5.5.2.4

Samhita Paata

स पापीयान् भविष्यसीति सौब्रवीत् तथा वा अहं करिष्यामि यथा त्वा नातिधक्ष्यतीति स इमामभ्यमृशत् प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतयाऽङ्गिरस्वद् ध्रुवा सीदेतीमामेवेष्टकां कृत्वोपा- धत्ता-नतिदाहाय यत् प्रत्यग्निं चिन्वीत तदग्निं मृशेत् प्रजापतिस्त्वा सादयतु तया देवतयाऽङ्गिरस्वद्

ध्रुवा सीदे - []

Pada Paata

सः । पापीयान् । भविष्यसि । इति । सः । अब्रवीत् । तथा । वै । अहम् । कर्ष्यामि ।
 यथा । त्वा । न । अतिधक्ष्यतीत्यति-धक्ष्यति । इति । सः । इमाम् । अभीति । अमृशत् ।
 । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः । त्वा । सादयत् । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीदु
 । इति । इमाम् । एव । इष्टकाम् । कृत्वा । उपेति । अधत् । अनतिदाहायेत्यनति - दाहाय
 । यत् । प्रतीति । अग्निम् । चिन्वीत् । तत् । अभीति । मृशेत् । प्रजापतिरिति प्रजा-पतिः
 । त्वा । सादयत् । तया । देवतया । अङ्गिरस्वत् । ध्रुवा । सीदु ।

12 TS 5.5.2.5

TS 5.5.2.5

Samhita Paata

-तीमामेवेष्टकां कृत्वोप धत्तेऽनतिदाहाय प्रजापतिरकामयत् प्रजायेयेति स एतमुख्यमपश्यत् तः
 सँवत्सुरमँबिभुस्ततो वै स प्राजायत् तस्माँध् सँवत्सुरं भार्यः प्रैव जायते तं वसँवोऽब्रुवन् प्र
 त्वमँजनिष्ठा वयं प्रजायामहा इति तँवसुँभ्यः प्रायँच्छत् तं त्रीण्यहाँन्यबिभरुस्तेन - []

Pada Paata

इति । इमाम् । एव । इष्टकाम् । कृत्वा । उपेति । धत्ते । अनतिदाहायेत्यनति - दाहाय ।

प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । अकामयत् । प्रेति । जायेय । इति । सः । एतम् । उख्यम् । अपश्यत् । तम् । सँवथ्सुरमिति सं - वथ्सुरम् । अबिभुः । ततः । वै । सः । प्रेति । अजायत् । तस्मात् । सँवथ्सुरमिति सं-वथ्सुरम् । भार्यः । प्रेति । एव । जायते । तम् । वसवः । अब्रुवन् । प्रेति । त्वम् । अजनिष्ठाः । वयम् । प्रेति । जायामहे । इति । तम् । वसुभ्य इति वसु - भ्यः । प्रेति । अयच्छत् । तम् । त्रीणि । अहानि । अबिभुः । तेन ।

13 TS 5.5.2.6

TS 5.5.2.6

Samhita Paata

त्रीणि च शतान्यसृजन्त त्रयस्त्रिंशतं च तस्मात् त्र्यहं भार्यः प्रैव जायते तान् रुद्रा अब्रुवन् प्र यूयमजनिद्वं वयं प्रजायामहा इति तं रुद्रेभ्यः प्रायच्छन् तं षडहान्यबिभरुस्तेन त्रीणि च शतान्यसृजन्त त्रयस्त्रिंशतं च तस्मात् षडहं भार्यः प्रैव जायते तानादित्या अब्रुवन् प्र यूयमजनिद्वं वयं - []

Pada Paata

त्रीणि । च । शताति । असृजन्त । त्रयस्त्रिंशतमिति त्रयः- त्रिंशतम् । च । तस्मात् । त्र्यहमिति त्रि - अहम् । भार्यः । प्रेति । एव । जायते । तान् । रुद्राः । अब्रुवन् । प्रेति । यूयम् । अजनिद्वम् । वयम् । प्रेति । जायामहे । इति । तम् । रुद्रेभ्यः । प्रेति । अयच्छन् । तम् । षट् । अहानि । अबिभुः । तेन । त्रीणि । च । शतानि । असृजन्त । त्रयस्त्रिंशतमिति त्रयः - त्रिंशतम् । च । तस्मात् । षडहमिति षट् - अहम् । भार्यः ।

। प्रेतिं । ए॒व । जा॒य॒ते । तान् । आ॒दि॒त्याः । अ॒ब्रु॒वन् । प्रेतिं । यू॒यम् । अ॒ज॒नि॒द्वम् । व॒यम् ।

14 TS 5.5.2.7

TS 5.5.2.7

Samhita Paata

प्र जा॒याम॒हा इति॑ तमा॒दि॒त्येभ्यः॑ प्रायच्छन् तं द्वा॒द॒शा॒हान्य॑बिभरुस्तेन त्रीणि च श॒तान्य॑सृजन्त
त्रय॑स्त्रिंश॒तं च॒ तस्मा॑द् द्वा॒द॒शा॒हं भा॒र्यः॑ प्रैव जा॒य॒ते तेन॑ वै ते स॒हस्र॑मसृजन्तो॒खाः॑ स॒हस्र॑त॒मी॒ य
ए॒वमु॒ख्यः॑ सा॒हस्रं॑ वेद॒ प्र स॒हस्रं॑ प॒शूना॑प्नोति ॥

Pada Paata

प्रेतिं । जा॒या॒म॒है । इति॑ । तम् । आ॒दि॒त्येभ्यः॑ । प्रेतिं । अ॒य॒च्छन् । तम् । द्वा॒द॒श । अ॒हा॒नि
। अ॒बि॒भ॒रुः । तेन॑ । त्रीणि॑ । च॒ । श॒तानि॑ । अ॒सृ॒जन्त॑ । त्रय॑स्त्रिंश॒तमि॒ति त्रयः॑ - त्रिंश॒तम्
। च॒ । तस्मा॑त् । द्वा॒द॒शा॒हमि॒ति द्वा॒द॒श - अ॒हम् । भा॒र्यः॑ । प्रेतिं । ए॒व । जा॒य॒ते । तेन॑ ।
वै । ते । स॒हस्र॑म् । अ॒सृ॒जन्त॑ । उ॒खाम् । स॒हस्र॑त॒मीमि॒ति स॒हस्र॑ - त॒मीम् । यः । ए॒वम् ।
उ॒ख्यम् । सा॒हस्रम् । वेद॑ । प्रेतिं । स॒हस्र॑म् । प॒शून् । आ॒प्नो॒ति ॥

15 TS 5.5.3.1

TS 5.5.3.1

Samhita Paata

यजु॑षा॒ वा ए॒षा क्रि॑यते॒ यजु॑षा पच्यते॒ यजु॑षा वि मु॑च्यते॒ यदु॒खा सा वा ए॒षैत॒र्हि या॑तया॒म्नी सा
न पुनः॑ प्र॒युज्ये॒त्याहु॑रग्रे॒ यु॒क्ष्वा हि ये तव॑ यु॒क्ष्वा हि दे॒वहू॑त॒माऽ इ॒त्यु॒खायां जु॑होति॒ तेनै॒वैनां पुनः॑
प्रयु॑ङ्क्ते तेनाया॑तया॒म्नी यो वा अ॒ग्नि॒योग॒ आग॑ते यु॒नक्ति॑ यु॒ङ्क्ते यु॑ञ्जाने॒ष्वग्ने॑ - []

Pada Paata

यजु॑षा । वै । ए॒षा । क्रि॑यते । यजु॑षा । प॒च्यते । यजु॑षा । वी॒ति । मु॑च्यते । यत् । उ॒खा
। सा । वै । ए॒षा । ए॒त॒र्हि । या॑तया॒म्नीति॑ या॒त - या॒म्नी । सा । न । पुनः॑ । प्र॒युज्ये॒ति प्र
- यु॒ज्या । इति॑ । आ॒हुः । अ॒ग्ने । यु॒क्ष्व । हि । ये । तव॑ । यु॒क्ष्व । हि । दे॒वहू॑त॒मानि॑ति
दे॒व - हू॑त॒मान् । इति॑ । उ॒खाया॑म् । जु॑होति॒ । तेन॑ । ए॒व । ए॒नाम् । पुनः॑ । प्रेति॑ । यु॒ङ्क्ते
। तेन॑ । अया॑तया॒म्नीत्यया॑त - या॒म्नी । यः । वै । अ॒ग्निम् । योगे॑ । आग॑त॒ इत्या - ग॒ते ।
यु॒नक्ति॑ । यु॒ङ्क्ते । यु॑ञ्जाने॒षु । अ॒ग्ने ।

16 TS 5.5.3.2

TS 5.5.3.2

Samhita Paata

युक्ष्वा हि ये तव युक्ष्वा हि देवहूतमाः इत्याहैष वा अग्रेयोऽगस्तेनैवैनं युनक्ति युङ्क्ते युञ्जानेषु ब्रह्मवादिनो
वदन्ति न्यङ्कुशिश्चेत्तव्या(3) उत्ताना(3) इति वयंसां वा एष प्रतिमया चीयते यदग्निर्यन्यञ्चं चिनुयात्
पृष्ठित एनमाहुतय ऋच्छेयुर्यदुत्तानं न पतितुः शक्रयादसुवर्ग्योऽस्य स्यात् प्राचीनमुत्तानं - []

Pada Paata

युक्ष्व । हि । ये । तव । युक्ष्व । हि । देवहूतमानिति देव - हूतमान् । इति । आह । एषः
। वै । अग्नेः । योगः । तेन । एव । एनम् । युनक्ति । युङ्क्ते । युञ्जानेषु । ब्रह्मवादिन इति
ब्रह्म - वादिनः । वदन्ति । न्यङ् । अग्निः । चेत्तव्या(3) । उत्ताना(3) इत्युत् - ताना(3)ः
। इति । वयंसाम् । वै । एषः । प्रतिमयेति प्रति - मया । चीयते । यत् । अग्निः । यत्
। न्यञ्चम् । चिनुयात् । पृष्ठितः । एनम् । आहुतय इत्या - हुतयः । ऋच्छेयुः । यत् ।
उत्तानमित्युत्-तानम् । न । पतितुम् । शक्रयात् । असुवर्ग्य इत्यसुवः-ग्यः । अस्य । स्यात्
। प्राचीनम् । उत्तानमित्युत्-तानम् ।

17 TS 5.5.3.3

TS 5.5.3.3

Samhita Paata

पुरुषशीरुषमुप दधाति मुखत एवैनमाहुतय ऋच्छन्ति नोत्तानं चिनुते सुवर्ग्योऽस्य भवति सौर्या
जुहोति चक्षुरेवास्मिन् प्रति दधाति द्विर्जुहोति द्वे हि चक्षुषी समान्या जुहोति समानः हि चक्षुः
समृद्धयै देवासुराः संयन्ता आसन् ते वामं वसु सं न्यदधत् तद्देवा वामभृताऽवृञ्जत् तद्दामभृतो

वामभृत्त्वं यद्वा॑मभृ॒तं () मु॒प॒द॒धा॑ति॒ वा॒ममे॒व तया॒ वसु॒ यज॑मानो॒ भ्रातृ॑व्यस्य वृ॒द्धे हिर॑ण्यमू॒र्ध्नी भव॑ति॒
ज्योति॑र्वै हिर॑ण्यं ज्योति॑र्वा॒मं ज्योति॑षै॒वास्य॒ ज्योति॑र्वा॒मं वृ॒द्धे द्वि॒यजु॑र्भवति॒ प्रति॑ष्ठित्यै ॥

Pada Paata

पु॒रु॒ष॒शी॒रु॒षमि॑ति॒ पु॒रु॒ष॒शी॒रु॒षम् । उ॒पे॒ति॒ । द॒धा॒ति॒ । मु॒ख॒तः । ए॒व । ए॒न॒म् । आ॒हु॒तय॑ इत्या॒
- हु॒तयः॑ । ऋ॒च्छ॒न्ति॒ । न । उ॒त्ता॒नमि॑त्यु॒त्- ता॒नम् । चि॒नु॒ते । सु॒व॒ग्यं इति॑ सु॒वः - ग्यः ।
अ॒स्य॒ । भ॒व॒ति॒ । सौ॒र्या॒ । जु॒हो॒ति॒ । चक्षुः॑ । ए॒व । अ॒स्मि॒न् । प्र॒ती॒ति॒ । द॒धा॒ति॒ । द्विः ।
जु॒हो॒ति॒ । द्वे इति॑ । हि । चक्षु॑षी॒ इति॑ । स॒मा॒न्या । जु॒हो॒ति॒ । स॒मा॒नम् । हि । चक्षुः॑ ।
स॒मृ॒द्ध्या॒ इति॑ सं - ऋ॒द्ध्यै । दे॒वा॒सुरा॑ इति॑ दे॒व - अ॒सुराः । सं॒य॑त्ता॒ इति॑ सं - य॒त्ताः । आ॒स॒न् ।
। ते । वा॒मम् । वसु॑ । स॒म् । नी॒ति॒ । अ॒द॒ध॒त॒ । तत् । दे॒वाः । वा॒म॒भृ॒तेति॑ वा॒म - भृ॒ता॑
। अ॒वृ॒ञ्च॒त॒ । तत् । वा॒म॒भृ॒त॒ इति॑ वा॒म - भृ॒तः । वा॒म॒भृ॒त्वमि॑ति॒ वा॒मभृ॒त - त्वम् । यत् ।
वा॒म॒भृ॒तमि॑ति॒ वा॒म - भृ॒तम् () । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प - द॒धा॑ति॒ । वा॒मम् । ए॒व । तया॑ । वसु॑ ।
यज॑मानः । भ्रातृ॑व्यस्य । वृ॒द्धे । हिर॑ण्यमू॒र्ध्नीति॑ हिर॑ण्य - मू॒र्ध्नी । भ॒व॒ति॒ । ज्योतिः॑ । वै
। हिर॑ण्यम् । ज्योतिः॑ । वा॒मम् । ज्योति॑षा । ए॒व । अ॒स्य॒ । ज्योतिः॑ । वा॒मम् । वृ॒द्धे ।
द्वि॒यजु॑रिति॒ द्वि॒यजुः॑ । भ॒व॒ति॒ । प्रति॑ष्ठित्या॒ इति॑ प्रति॑-स्थि॒त्यै ॥

18 TS 5.5.4.1

TS 5.5.4.1

Samhita Paata

आपो॒ वरु॑णस्य॒ पत्न॑य॒ आस॑न् ता॒ अ॒ग्नि॒रभ्य॑ङ्क्याय॒त् ताः॑ स॒म॒भव॑त् तस्य॒ रे॒तः॒ परा॑ऽप॒त॒त् तद्वि॒यम॑भव॒द्यद्

द्वितीयं॑ पुराऽपंत॑त् तदसाव॑भवदियं॑ वै वि॒राड॒सौ स्व॒राड् यद्-वि॒राजा॑वुप॒दधा॑ती॒मे ए॒वोप॑ धत्ते॒ यद्वा
अ॒सौ रे॒तः सि॒ञ्चति॑ तद॒स्यां प्र॒ति तिष्ठ॑ति॒ तत् प्र जा॑यते॒ ता ओष॑धयो - []

Pada Paata

आपः॑ । वरु॑णस्य । पत्न॑यः । आ॒स॒न् । ताः । अ॒ग्निः । अ॒भीति॑ । अ॒द्व्या॒यत् । ताः
। समि॑ति । अ॒भ॒वत् । तस्य॑ । रे॒तः । पे॒रति॑ । अ॒प॒तत् । तत् । इ॒यम् । अ॒भ॒वत् ।
यत् । द्वि॒तीयम् । पुरा॑पंत॒दिति॑ परा - अपंत॑त् । तत् । अ॒सौ । अ॒भ॒वत् । इ॒यम् । वै
। वि॒राडिति॑ वि - राट् । अ॒सौ । स्व॒राडिति॑ स्व - राट् । यत् । वि॒राजा॑वि॒ति वि - राजौ
। उ॒प॒दधा॑तीत्यु॒प॒दधा॑ति । इ॒मे इति॑ । ए॒व । उ॒पेति॑ । ध॒त्ते । यत् । वै । अ॒सौ । रे॒तः
। सि॒ञ्चति॑ । तत् । अ॒स्याम् । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑ति । तत् । प्रे॒ति । जा॒यते॑ । ताः । ओष॑धयः ।

19 TS 5.5.4.2

TS 5.5.4.2

Samhita Paata

वी॒रुधो॑ भवन्ति॒ ता अ॒ग्निर॑न्ति॒ य ए॒वं वे॒द प्रै॒व जा॑यतेऽन्ना॒दो भ॑वति॒ यो रे॒तस्वी॑ स्यात् प्र॑थ॒मायां॑ तस्य॒
चि॒त्यामु॑भे उ॒प द॒द्व्यादि॑मे ए॒वास्मै॑ स॒मीची॑ रे॒तः सि॒ञ्चतो॑ यः सि॒क्तरे॑ताः स्यात् प्र॑थ॒मायां॑ तस्य॒
चि॒त्याम॑न्यामु॒प द॒द्व्यादु॑त्त॒माया॑म॒न्याः रे॒त ए॒वास्य॑ सि॒क्तमा॑भ्यामु॒भय॑तः परि॑ गृह्णाति सँव॒त्सरं॑ न क
- []

Pada Paata

वीरुधः । भवन्ति । ताः । अग्निः । अत्ति । यः । एवम् । वेदं । प्रेति । एव । जायते ।
 अन्नाद इत्यन्न - अदः । भवति । यः । रेतस्वी । स्यात् । प्रथमायाम् । तस्य । चित्याम् ।
 । उभे इति । उपेति । दुद्ध्यात् । इमे इति । एव । अस्मै । समीची इति । रेतः ।
 सिञ्चतः । यः । सिक्तेता इति सिक्त - रेतः । स्यात् । प्रथमायाम् । तस्य । चित्याम् ।
 अन्याम् । उपेति । दुद्ध्यात् । उत्तमायामित्युत्तमायाम् । अन्याम् । रेतः । एव । अस्य ।
 सिक्तम् । अभ्याम् । उभयतः । परीति । गृह्णाति । सँवत्सरमिति सं - वत्सरम् । न । कम् ।

20 TS 5.5.4.3**TS 5.5.4.3****Samhita Paata**

अन प्रत्यवरोहेन हीमे कञ्चन प्रत्यवरोहतस्तदेनयोर्व्रतं यो वा अपं शीरूषाणमग्निं चिनुतेऽपंशीरूषाऽमुष्मिन्
 लोके भवति यः सशीरूषाणं चिनुते सशीरूषाऽमुष्मिन् लोके भवति चितिं जुहोमि मनसा
 घृतेन यथा देवा इहाऽऽगमन् वीतिहोत्रा ऋतावृधः समुद्रस्य वयुनस्य पतमन् जुहोमि विश्वकर्मणे
 विश्वाऽहाऽमर्त्यः हविरिति स्वयमातृणामुपधाय जुहोत्ये - []

Pada Paata

चन । प्रत्यवरोहेदिति प्रति - अवरोहेत् । न । हि । इमे इति । कम् । चन । प्रत्यवरोहत इति
 प्रति - अवरोहतः । तत् । एनयोः । व्रतम् । यः । वै । अपंशीरूषाणमित्यपं - शीरूषाणम्

। अ॒ग्निम् । चि॒नुते । अ॒प॒शी॒रू॒षेत्य॑प - शी॒रू॒षा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॒वति॑ । यः ।
 स॒शी॒रू॒षाण॑मि॒ति स - शी॒रू॒षाण॑म् । चि॒नुते । स॒शी॒रू॒षेति॑ स - शी॒रू॒षा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के ।
 भ॒वति॑ । चि॒त्ति॑म् । जु॒होमि॑ । म॒न॒सा । घृ॒तेन॑ । य॒था । दे॒वाः । इ॒ह । आ॒ग॒म॒न्नित्या॑ - ग॒म॒न् ।
 । वी॒ति॒हो॒त्रा इति॑ वी॒ति - हो॒त्राः । ऋ॒ता॒वृ॒ध इत्यृ॑त - वृ॒धः । स॒मु॒द्रस्य॑ । व॒युन॑स्य । प॒त्म॒न् ।
 । जु॒होमि॑ । वि॒श्वक॑र्म॒ण इति॑ वि॒श्व - क॑र्म॒णे । वि॒श्वा । अ॒हा । अ॒म॒र्त्यम् । ह॒विः । इति॑ ।
 स्व॒य॒मा॒तृ॒ण्णामि॑ति स्व॒यं - आ॒तृ॒ण्णाम् । उ॒प॒धा॒येत्यु॑प - धा॒यं । जु॒होति॑ ।

21 TS 5.5.4.4

TS 5.5.4.4

Samhita Paata

तद्वा अ॒ग्नेः शि॒रः स॒शी॒रू॒षाण॑मे॒वाग्निं॑ चि॒नुते॑ स॒शी॒रू॒षाऽमु॑ष्मिन् लो॒के भ॑वति॒ य ए॒वं वे॒दं सु॒व॒र्गाय॑ वा
 ए॒ष लो॒काय॑ ची॒यते॑ यद॒ग्निस्त॑स्य॒ यद॒य॑थापूर्व॑ क्रि॒यते॑ ऽसु॒व॒र्ग्यम॑स्य॒ तथ॑ सु॒व॒र्ग्यो ऽग्नि॑श्चिति॒मुप॑धा॒याभि॑
 मृ॒शे॒च्छि॒त्ति॒मचि॑त्तिं चि॒न॒व॒द्वि वि॒द्वान् पृ॒ष्ठे॒वं वी॒ता वृ॒जि॒ना च॑ म॒र्ता॒न् रा॒ये च॑ नः स्व॒प॒त्याय॑ () दे॒व
 दि॒तिं च॑ रा॒स्वा-दि॑ति॒मु॒रु॒ष्येति॑ यथापूर्व॑मे॒वैना॒मुप॑ धत्ते प्राञ्च॑मे॒नं चि॒नुते॑ सु॒व॒र्ग्योऽस्य॑ भवति ॥

Pada Paata

ए॒तत् । वै । अ॒ग्नेः । शि॒रः । स॒शी॒रू॒षाण॑मि॒ति स - शी॒रू॒षाण॑म् । ए॒व । अ॒ग्निम् । चि॒नुते॑ ।
 स॒शी॒रू॒षेति॑ स - शी॒रू॒षा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॒वति॑ । यः । ए॒वम् । वे॒दं । सु॒व॒र्गाये॑ति॒ सु॒वः
 - गा॒यं । वै । ए॒षः । लो॒काय॑ । ची॒यते॑ । यत् । अ॒ग्निः । त॒स्य॑ । यत् । अ॒य॑थापूर्व॑मित्य॑था

- पूर्वम् । क्रियते । असुवर्ग्यमित्यसुवः-ग्यम् । अस्य । तत् । सुवर्ग्यं इति सुवः - ग्यः ।
 अग्निः । चित्तिम् । उपधायेत्युप - धायं । अभीतिम् । मृशेत् । चित्तिम् । अचित्तिम् । चिन्वत्
 । वीतिम् । विद्वान् । पृष्ठा । इव । वीता । वृजिना । च । मर्तान् । राये । च । नः ।
 स्वपत्यायेति सु - अपत्यायं () । देव । दित्तिम् । च । रास्व । अदित्तिम् । उरुष्यु । इति
 । यथापूर्वमिति यथा - पूर्वम् । एव । एनाम् । उपेतिम् । धत्ते । प्राञ्चम् । एनम् । चिनुते ।
 सुवर्ग्यं इति सुवः - ग्यः । अस्य । भवति ॥

22 TS 5.5.5.1

TS 5.5.5.1

Samhita Paata

विश्वकर्मा दिशां पतिः स नः पशून् पातु सोऽस्मान् पातु तस्मै नमः प्रजापती रुद्रो वरुणो ऽग्निर्दिशां
 पतिः स नः पशून् पातु सोऽस्मान् पातु तस्मै नमः एता वै देवता एतेषां पशूना-मधिपतय-स्ताभ्यो
 वा एष आ वृश्च्यते यः पशुशीरुषाण्युप दधाति हिरण्येष्टका उप दधात्येताभ्यं एव देवताभ्यो
 नमस्करोति ब्रह्मवादिनो - []

Pada Paata

विश्वकर्मेति विश्व - कर्मा । दिशाम् । पतिः । सः । नः । पशून् । पातु । सः । अस्मान्
 । पातु । तस्मै । नमः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । रुद्रः । वरुणः । अग्निः । दिशाम्
 । पतिः । सः । नः । पशून् । पातु । सः । अस्मान् । पातु । तस्मै । नमः । एताः

। वै । देवताः । एतेषां । पशूनाम् । अधिपतय इत्यधि - पतयः । ताभ्यः । वै । एषः । एति । वृश्च्यते । यः । पशुशीरूषाणीति पशु - शीरूषाणि । उपदधातीत्युप - दधाति । हिरण्येष्टका इति हिरण्य - इष्टकाः । उपेति । दधाति । एताभ्यः । एव । देवताभ्यः । नमः । करोति । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म - वादिनः ।

23 TS 5.5.5.2

TS 5.5.5.2

Samhita Paata

वदन्त्यग्नौ ग्राम्यान् पशून् प्र दधाति शुचाऽऽरण्यानर्पयति किं तत् उच्छिष्टीति यद्विरण्येष्टका उपदधातीत्युप-दधाति । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । अमृतेन । एव । ग्राम्येभ्यः । पशुभ्य इति पशु - भ्यः । भेषजम् । करोति । न । एनान् । हिनस्ति । प्राण इति प्र - अनः । वै । प्रथमा । स्वयमातृणेत्येति स्वयं - आतृण्णा । व्यान इति वि - अनः । द्वितीया । अपान

Pada Paata

वदन्ति । अग्नौ । ग्राम्यान् । पशून् । प्रेति । दधाति । शुचा । आरण्यान् । अर्पयति । किम् । ततः । उदिति । शिष्टीति । इति । यत् । हिरण्येष्टका इति हिरण्य - इष्टकाः । उपदधातीत्युप-दधाति । अमृतम् । वै । हिरण्यम् । अमृतेन । एव । ग्राम्येभ्यः । पशुभ्य इति पशु - भ्यः । भेषजम् । करोति । न । एनान् । हिनस्ति । प्राण इति प्र - अनः । वै । प्रथमा । स्वयमातृणेत्येति स्वयं - आतृण्णा । व्यान इति वि - अनः । द्वितीया । अपान

इत्यप-अनः । तृतीयाँ । अनुं । प्रेतिं । अन्यात् । प्रथमाम् । स्वयमातृणामिति स्वयं -
आतृणाम् । उपधायेत्युप - धायं । प्राणेनेति प्र - अनेनं । एव । प्राणमिति प्र - अनम् ।
समिति । अर्द्धयति । वीतिं । अन्यात् ।

24 TS 5.5.5.3

TS 5.5.5.3

Samhita Paata

द्वितीयांमुपधायं व्यानेनैव व्यानः समर्द्धयत्यपान् यातृतीयांमुपधायां-पानेनैवापानः समर्द्धयत्यथो
प्राणैरेवैनः समिन्धे भूर्भुवः सुवरिति स्वयमातृण्णा उप दधातीमे वै लोकाः स्वयमातृण्णा एताभिः
खलुवै व्याहृतीभिः प्रजापतिः प्रा*ऽजायत यदेताभिर्व्याहृतीभिः स्वयमातृण्णा उपदधातीमानेव
लोकानुपधायैषु - []

Pada Paata

द्वितीयांम् । उपधायेत्युप - धायं । व्यानेनेति वि - अनेनं । एव । व्यानमिति वि - अनम् ।
समिति । अर्द्धयति । अपेति । अन्यात् । तृतीयांम् । उपधायेत्युप - धायं । अपानेनेत्यप -
अनेनं । एव । अपानमित्यप - अनम् । समिति । अर्द्धयति । अथो इति । प्राणैरिति प्र -
अनैः । एव । एनम् । समिति । इन्धे । भूः । भुवः । सुवः । इति । स्वयमातृण्णा इति
स्वयं-आतृण्णाः । उपेति । दधाति । इमे । वै । लोकाः । स्वयमातृण्णा इति स्वयं-आतृण्णाः
। एताभिः । खलु । वै । व्याहृतीभिरिति व्याहृति - भिः । प्रजापतिरिति प्रजा - पतिः । प्रेतिं
। अजायत । यत् । एताभिः । व्याहृतीभिरिति व्याहृति - भिः । स्वयमातृण्णा इति स्वयं -

आ॒तृ॒ण्णाः । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प - दधा॑ति । इ॒मा॒न् । ए॒व । लो॒का॒न् । उ॒प॒धा॒येत्यु॑प - धा॑य । ए॒षु ।

25 TS 5.5.5.4

TS 5.5.5.4

Samhita Paata

लो॒केष्व॑धि॒ प्रजा॑यते प्रा॒णाय॑ व्या॒नाया॑पा॒नाय॑ वा॒चे त्वा॒ चक्षु॑षे त्वा॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्व॑द् ध्रु॒वा
सी॑दा॒ग्निना॒ वै दे॒वाः सु॑व॒र्गं लो॒कम॑जिगा॒ऽसन् तेन॑ पति॑तुं नाश॑क्नुवन् त ए॒ताश्च॑त॒स्रः स्व॑यमा॒तृण्णा
अ॑पश्यन् ता दि॒क्षूप॑दधत् तेन॑ स॒र्वत॑श्चक्षु॒षा सु॑व॒र्गं लो॒कमा॑यन् यच्च॑त॒स्रः स्व॑यमा॒तृण्णा दि॒क्षूप॑दधा॑ति
स॒र्वत॑श्चक्षु॒षैव तद॑ग्निना॒ यज॑मानः () सु॑व॒र्गं लो॒कमे॑ति ॥

Pada Paata

लो॒केषु॑ । अ॒धि । प्रे॒ति । जा॒य॒ते । प्रा॒णाये॑ति प्र - अ॒नाय॑ । व्या॒नाये॑ति वि - अ॒नाय॑ ।
अ॒पा॒नाये॑त्यु॑प - अ॒नाय॑ । वा॒चे । त्वा॒ । चक्षु॑षे । त्वा॒ । तया॑ । दे॒वत॑या । अ॒ङ्गि॒रस्व॑त् ।
ध्रु॒वा । सी॑दु । अ॒ग्निना॑ । वै । दे॒वाः । सु॑व॒र्गमि॑ति सु॒वः - गम् । लो॒कम् । अ॒जिगा॑ऽसन्
। तेन॑ । पति॑तुम् । न । अ॒श॒क्नु॑वन् । ते । ए॒ताः । च॑त॒स्रः । स्व॑य॒मा॒तृण्णा इति॑ स्वयं -
अ॒तृ॒ण्णाः । अ॒प॒श्यन् । ताः । दि॒क्षु । उ॒पेति॑ । अ॒द॒धत् । तेन॑ । स॒र्वत॑श्चक्षु॒षेति॑ स॒र्वत॑ः -
चक्षु॒षा । सु॑व॒र्गमि॑ति सु॒वः - गम् । लो॒कम् । आ॒यन् । यत् । च॑त॒स्रः । स्व॑य॒मा॒तृण्णा इति॑
स्वयं - आ॒तृ॒ण्णाः । दि॒क्षु । उ॒प॒द॒धा॒तीत्यु॑प - दधा॑ति । स॒र्वत॑श्चक्षु॒षेति॑ स॒र्वत॑ः - चक्षु॒षा । ए॒व
। तत् । अ॒ग्निना॑ । यज॑मानः () । सु॑व॒र्गमि॑ति सु॒वः - गम् । लो॒कम् । ए॒ति ॥

26 TS 5.5.6.1

TS 5.5.6.1

Samhita Paata

अग्र॑ आ या॑हि वी॒तय॑ इत्या॒हा-ह्व॑तै॒वैन॑-म॒ग्निं दू॒तं वृ॑णीम॒ह इत्या॑ह हू॒त्वैवैनं॑ वृणी॒ते ऽग्नि॑ना॒ऽग्निः
समि॑द्धय॒त इत्या॑ह॒ समि॑न्ध ए॒वैन॑म॒ग्निर्वृ॑त्राणि॑ जङ्घ॒नदित्या॑ह॒ समि॑द्ध ए॒वास्मि॑न्निन्द्रि॒यं द॑धात्य॒ग्नेः स्तोमं॑
मना॑म॒ह इत्या॑ह म॒नुत ए॒वैन॑मे॒तानि॑ वा अ॒ह्वाꣳ रू॒पाण्य॑ - []

Pada Paata

अ॒ग्रे । ए॒ति । या॒हि । वी॒तयै॑ । इ॒ति । आ॒ह । अ॒ह्व॑त । ए॒व । ए॒नम् । अ॒ग्निम् । दू॒तम्
। वृ॒णी॒म॒हे । इ॒ति । आ॒ह । हू॒त्वा । ए॒व । ए॒नम् । वृ॒णी॒ते । अ॒ग्नि॒ना । अ॒ग्निः । स॒मि॒ति
। इ॒द्धय॑ते । इ॒ति । आ॒ह । स॒मि॒ति । इ॒न्धे । ए॒व । ए॒नम् । अ॒ग्निः । वृ॒त्राणि॑ । जङ्घ॒नत्
। इ॒ति । आ॒ह । स॒मि॑द्ध इति सं - इ॒द्धे । ए॒व । अ॒स्मि॒न् । इ॒न्द्रि॒यम् । द॑धा॒ति । अ॒ग्नेः ।
स्तो॒मम् । म॒ना॒म॒हे । इ॒ति । आ॒ह । म॒नुते॑ । ए॒व । ए॒नम् । ए॒तानि॑ । वै । अ॒ह्वा॑म् । रू॒पाणि॑ ।

27 TS 5.5.6.2

TS 5.5.6.2

Samhita Paata

-न्वहमेवैनं चिनुते ऽवाह्यं रूपाणि रुन्धे ब्रह्मवादिनो वदन्ति कस्मात् सत्याद्यातयाम्नीरन्या इष्टका
 अयातयाम्नी लोकं पृणेत्यैन्द्राग्नी हि बारुहस्पत्येति ब्रूयादिन्द्राग्नी च हि देवानां बृहस्पतिश्चा-
 यातयामानो ऽनुचरवती भवत्यजामित्वाया -नुष्टुभाऽनु चरत्यात्मा वै लोकं पृणा प्राणो ऽनुष्टुप्
 तस्मात् प्राणः सर्वाण्यङ्गान्यनु चरति ता अस्य सूददोहस - []

Pada Paata

अन्वहमित्यनु - अहम् । एव । एनम् । चिनुते । अवेति । अहाम् । रूपाणि । रुन्धे
 । ब्रह्मवादिन इति ब्रह्म-वादिनः । वदन्ति । कस्मात् । सत्यात् । यातयाम्नीरिति यात -
 याम्नीः । अन्याः । इष्टकाः । अयातयाम्नीत्ययात-याम्नी । लोकपृणेत्येति लोकं - पृणा । इति ।
 ऐन्द्राग्नीत्यैन्द्र-अग्नी । हि । बारुहस्पत्या । इति । ब्रूयात् । इन्द्राग्नी इतीन्द्र - अग्नी । च ।
 हि । देवानाम् । बृहस्पतिः । च । अयातयामान इत्ययात - यामानः । अनुचरवतीत्यनुचर
 - वती । भवति । अजामित्वायेत्यजामि-त्वाय । अनुष्टुभेत्यनु - स्तुभौ । अन्विति । चरति ।
 आत्मा । वै । लोकपृणेत्येति लोकं - पृणा । प्राण इति प्र - अनः । अनुष्टुबित्यनु - स्तुप् ।
 तस्मात् । प्राण इति प्र - अनः । सर्वाणि । अङ्गानि । अन्विति । चरति । ताः । अस्य ।
 सूददोहस इति सूद - दोहसः ।

28 TS 5.5.6.3

TS 5.5.6.3

Samhita Paata

इत्याह॑ तस्मा॑त् पर॑षिपरुषि॑ रसः॑ सोमः॑ श्री॑णन्ति॒ पृश्न॑य॒ इत्या॑हान्नं॒ वै पृश्न॑यन्नमे॒वाव॑ रुन्धेऽर्को॑
वा अ॒ग्निर्कोऽन्न॑मन्नमे॒वाव॑ रुन्धे॒ जन्म॑न् दे॒वानां॑ वि॒शस्त्रि॑ष्वा रो॒चने॑ दि॒व इत्या॑हे॒माने॒वास्मै॑ लो॒कान्
ज्योति॑ष्मतः करोति॒ यो वा इष्ट॑कानां॒ प्रति॑ष्ठां वे॒द प्रत्ये॒व तिष्ठ॑ति॒ तया॑ () दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा
सी॒देत्या॑हे॒षा वा इष्ट॑कानां॒ प्रति॑ष्ठा य॒ एवं वे॒द प्रत्ये॒व तिष्ठ॑ति ॥

Pada Paata

इति॑ । आ॒ह । तस्मा॑त् । पर॑षिपरु॒षीति॑ पर॑षि - परु॒षि । रसः॑ । सोम॑म् । श्री॒णन्ति॑ । पृश्न॑यः
। इति॑ । आ॒ह । अन्न॑म् । वै । पृश्नि॑ । अन्न॑म् । ए॒व । अवे॑ति । रुन्धे॑ । अ॒र्कः । वै ।
अ॒ग्निः । अ॒र्कः । अन्न॑म् । अन्न॑म् । ए॒व । अवे॑ति । रुन्धे॑ । जन्म॑न् । दे॒वानां॑ । वि॒शः
। त्रि॒षु । एति॑ । रो॒चने॑ । दि॒वः । इति॑ । आ॒ह । इ॒मान् । ए॒व । अ॒स्मै । लो॒कान् ।
ज्योति॑ष्मतः । क॒रोति॑ । यः । वै । इष्ट॑कानाम् । प्र॒तिष्ठा॑मिति॒ प्रति॑ - स्थाम् । वे॒द । प्रती॑ति
। ए॒व । तिष्ठ॑ति । तया॑ () । दे॒वत॑या । अ॒ङ्गि॒रस्वत् । ध्रु॒वा । सी॒द् । इति॑ । आ॒ह ।
ए॒षा । वै । इष्ट॑कानाम् । प्र॒तिष्ठे॑ति॒ प्रति॑ - स्था । यः । ए॒वम् । वे॒द । प्रती॑ति । ए॒व । तिष्ठ॑ति ॥

29 TS 5.5.7.1

TS 5.5.7.1

Samhita Paata

सुवर्गाय वा एष लोकाय चीयते यदग्निर्वज्रं एकादशिनी यदग्निर्वेकादशिनीं मिनुयाद्-वज्रेणैः
 सुवर्गाल्लोकादन्तर्दद्याद्यन्न मिनुयात् स्वरुभिः पशून् व्यर्द्धयेदेकयूपं मिनोति नैन् वज्रेण सुवर्गाल्लोकादन्तर्दधाति
 न स्वरुभिः पशून् व्यर्द्धयति वि वा एष इन्द्रियेण वीर्येणर्द्धयते योऽग्निं चिन्व-न्नधिक्रामत्यैन्द्रिय - []

Pada Paata

सुवर्गायेति सुवः - गाय । वै । एषः । लोकाय । चीयते । यत् । अग्निः । वज्रः ।
 एकादशिनी । यत् । अग्नौ । एकादशिनीम् । मिनुयात् । वज्रेण । एनम् । सुवर्गादिति सुवः
 - गात् । लोकात् । अन्तः । दद्यात् । यत् । न । मिनुयात् । स्वरुभिरिति स्वरु-भिः ।
 पशून् । वीति । अर्द्धयेत् । एकयूपमित्येक - यूपम् । मिनोति । न । एनम् । वज्रेण ।
 सुवर्गादिति सुवः - गात् । लोकात् । अन्तर्दधातीत्यन्तः - दधाति । न । स्वरुभिरिति स्वरु-भिः
 । पशून् । वीति । अर्द्धयति । वीति । वै । एषः । इन्द्रियेण । वीर्येण । ऋद्धयते । यः
 । अग्निम् । चिन्वन् । अधिक्रामतीत्यधि - क्रामति । ऐन्द्रिया ।

30 TS 5.5.7.2

TS 5.5.7.2

Samhita Paata

-चा ऽऽक्रमणं प्रतीष्टकामुप दद्व्यान्नेन्द्रियेण वीर्येण व्यूद्धयते रुद्रो वा एष यदग्निस्तस्य तिस्रः शरव्याः प्रतीची तिरश्च्यनूची ताभ्यो वा एष आ वृश्च्यते योऽग्निं चिनुते ऽग्निं चित्वा तिसृधन्वमयाचितं ब्राह्मणाय दद्यात् ताभ्य एव नमस्करोत्यथो ताभ्य एवाऽऽत्मानं निष्क्रीणीते यत्ते रुद्र पुरो - []

Pada Paata

ऋचा । आक्रमणमित्या - क्रमणम् । प्रतीति । इष्टकाम् । उपेति । दद्व्यात् । न । इन्द्रियेण । वीर्येण । वीति । व्यूद्धयते । रुद्रः । वै । एषः । यत् । अग्निः । तस्य । तिस्रः । शरव्याः । प्रतीची । तिरश्ची । अनूची । ताभ्यः । वै । एषः । एति । वृश्च्यते । यः । अग्निम् । चिनुते । अग्निम् । चित्वा । तिसृधन्वमिति तिसृ - धन्वम् । अयाचितम् । ब्राह्मणाय । दद्यात् । ताभ्यः । एव । नमः । करोति । अथो इति । ताभ्यः । एव । आत्मानम् । निरिति । क्रीणीते । यत् । ते । रुद्र । पुरः ।

31 TS 5.5.7.3

TS 5.5.7.3

Samhita Paata

धनु॑स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र सँव॑त्स॒रेण॒ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्र दक्षि॑णा धनु॑स्तद्-वा॒तो॒
अनु॑ वा॒तु ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र परि॑वत्स॒रेण॒ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्र पु॒श्चाद्भ॑नु॒स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु ते॒ तस्मै॑
ते॒ रु॒द्रेदा॑वत्स॒रेण॒ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्रोत्त॑राद्भ॒नुस्त॑ - []

Pada Paata

धनुः॑ । तत् । वातः॑ । अन्विति॑ । वा॒तु । ते॒ । तस्मै॑ । ते॒ । रु॒द्र । सँव॑त्स॒रेणेति॑ सं -
वत्स॒रेण॑ । नमः॑ । करोमि॑ । यत् । ते॒ । रु॒द्र । दक्षि॑णा । धनुः॑ । तत् । वातः॑ । अन्विति॑
। वा॒तु । ते॒ । तस्मै॑ । ते॒ । रु॒द्र । परि॑वत्स॒रेणेति॑ परि - वत्स॒रेण॑ । नमः॑ । करोमि॑ । यत्
। ते॒ । रु॒द्र । पु॒श्चात् । धनुः॑ । तत् । वातः॑ । अन्विति॑ । वा॒तु । ते॒ । तस्मै॑ । ते॒ ।
रु॒द्र । इ॒दाव॑त्स॒रेण॑ । नमः॑ । करोमि॑ । यत् । ते॒ । रु॒द्र । उत्त॑रादित्यु॒त् - त॒रात् । धनुः॑ । तत् ।

32 TS 5.5.7.4

TS 5.5.7.4

Samhita Paata

द्वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु ते॒ तस्मै॑ ते॒ रु॒द्रेदु॑वत्स॒रेण॒ नम॑स्करोमि॒ यत्ते॑ रु॒द्रोप॑रि॒ धनु॑स्तद्-वा॒तो॒ अनु॑ वा॒तु ते॒
तस्मै॑ ते॒ रु॒द्र व॑त्स॒रेण॒ नम॑स्करोमि॒ रु॒द्रो वा॑ ए॒ष यद॑ग्निः स यथा॑ व्या॒घ्रः क्रु॒द्धस्ति॑ष्ठत्ये॒वं वा॑ ए॒ष
ए॒तर॒हि सञ्चि॑तमे॒तैरु॑पं तिष्ठते नम॑स्क॒रैरे॒वैन॑श् शम॑यति॒ यैऽग्न॑यः - []

Pada Paata

वा॒तः । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॒ । ते॒ । तस्मै॑ । ते॒ । रु॒द्र । इ॒दु॒व॒थ्स॒रेणे॑ती॒दु- व॒थ्स॒रेण॑ । नमः॑ ।
 क॒रो॒मि॒ । यत् । ते॒ । रु॒द्र । उ॒परि॑ । ध॒नुः । तत् । वा॒तः । अ॒न्वि॒ति॑ । वा॒तु॒ । ते॒ । तस्मै॑
 । ते॒ । रु॒द्र । व॒थ्स॒रेण॑ । नमः॑ । क॒रो॒मि॒ । रु॒द्रः । वै । ए॒षः । यत् । अ॒ग्निः । सः । यथा॑
 । व्या॒घ्रः । क्रु॒द्धः । तिष्ठ॑ति । ए॒वम् । वै । ए॒षः । ए॒तर॒हि॑ । सञ्चि॑तमि॒ति॒ सं - चि॑तम् ।
 ए॒तैः । उ॒पेति॑ । तिष्ठ॑ते । न॒म॒स्का॒रैरि॑ति॒ नमः॑-का॒रैः । ए॒व । ए॒नम् । श॒म॒य॒ति॒ । ये । अ॒ग्र॒यः ।

33 TS 5.5.7.5

TS 5.5.7.5

Samhita Paata

पु॒री॒ष्याः॑ प्र॒वि॒ष्टाः॑ पृ॒थि॒वीम॑नु॒ । तेषां॑ त्वम॑स्यु॒त्त॒मः॑ प्र॒णो जी॒वात॑वे सु॒व ॥ आप॑ त्वाऽग्रे॑ म॒न॒सा
 ऽऽप॑ त्वाऽग्रे॑ त॒प॒सा ऽऽप॑ त्वाऽग्रे॑ दी॒क्षया॑ ऽऽप॑ त्वाऽग्रे॑ उ॒प॒स॒द्भिरा॑प॒ त्वाऽग्रे॑ सु॒त्यया॑ऽऽप॑ त्वाऽग्रे॑
 दक्षि॑णाभिरा॑प॒ त्वाऽग्रे॑ ऽव॒भृ॒थेना॑प॒ त्वाऽग्रे॑ व॒शया॑ ऽऽप॑ त्वाऽग्रे॑ स्व॒गाका॑रेणे॒त्याहै॑ () षा वा
 अ॒ग्रेरा॑प्ति॒स्त्यै॒वैन॑माप्नोति ॥

Pada Paata

पु॒री॒ष्याः॑ । प्र॒वि॒ष्टा इति॑ प्र - वि॒ष्टाः॑ । पृ॒थि॒वीम् । अनु॑ ॥ तेषा॑म् । त्वम् । अ॒सि॒ । उ॒त्त॒म
 इत्यु॑त् - त॒मः । प्रेति॑ । नः॑ । जी॒वात॑वे । सु॒व ॥ आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्रे । म॒न॒सा । आप॑म्
 । त्वा॒ । अ॒ग्रे । त॒प॒सा । आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्रे । दी॒क्षया॑ । आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्रे ।
 उ॒प॒स॒द्भिरित्यु॑प॒सत् - भिः॑ । आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्रे । सु॒त्यया॑ । आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्रे ।

दक्षिणाभिः । आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॒ । अ॒व॒भृ॒थेनेत्य॑व - भृ॒थेन॑ । आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॒ ।
व॒शया॑ । आप॑म् । त्वा॒ । अ॒ग्ने॒ । स्व॒गा॒का॒रेणेति॑ स्व॒गा - का॒रेण॑ । इति॑ । आ॒ह () । ए॒षा
। वै । अ॒ग्नेः॑ । आ॒सिः॑ । तया॑ । ए॒व । ए॒नम् । आ॒प्नो॒ति ॥

34 TS 5.5.8.1

TS 5.5.8.1

Samhita Paata

गा॒य॒त्रेण॑ पु॒रस्ता॑दुप॑ तिष्ठते प्रा॒णमे॒वास्मिन् द॑धाति बृहद्-रथं॑ त॒राभ्यां॑ प॒क्षावो॑जं ए॒वास्मिन् द॑धात्यृतु॒स्थाय॑ज्ञा-
य॒ज्ञिये॑न पु॒च्छं॑मृतु॒ष्वेव॑ प्रति॑ तिष्ठति पृ॒ष्ठैरु॑पं तिष्ठते तेजो॑ वै पृ॒ष्ठानि॑ तेजं॑ ए॒वास्मिन् द॑धाति
प्र॒जाप॑तिर॒ग्निम॑सृजत् सौ॒ऽस्मात् सृ॑ष्टः परा॑डैत् तं वा॒रव॑न्तीये॒ना-वा॑रयत् तद्-वा॒रव॑न्तीय॑स्य वा॒रव॑न्तीय॒त्वः
श्ये॑तेन॑ श्ये॒ती अ॑कुरुत् तच्छ॒यैतस्य॑ श्यै॒तत्त्वं - []

Pada Paata

गा॒य॒त्रेण॑ । पु॒रस्ता॑त् । उपेति॑ । तिष्ठ॑ते । प्रा॒णमि॑ति प्र - अ॒नम् । ए॒व । अ॒स्मिन् । दु॒धाति॑
। बृहद्-रथ॑न्तराभ्यामि॑ति बृहत् - रथ॑न्तराभ्याम् । प॒क्षौ । ओजः॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । दु॒धाति॑ ।
ऋतु॑स्थाय॒ज्ञाय॑ज्ञिये॑न । पु॒च्छम् । ऋतु॑षु । ए॒व । प्र॒तीति॑ । तिष्ठ॑ति । पृ॒ष्ठैः । उपेति॑ । तिष्ठ॑ते
। तेजः॑ । वै । पृ॒ष्ठानि॑ । तेजः॑ । ए॒व । अ॒स्मिन् । दु॒धाति॑ । प्र॒जाप॑तिरिति॑ प्र॒जा - प॒तिः
। अ॒ग्निम् । अ॒सृज॑त् । सः । अ॒स्मात् । सृ॑ष्टः । परा॑ड् । ऐत् । तम् । वा॒रव॑न्तीये॒नेति॑
वा॒र - व॑न्तीये॒न । अ॒वा॒रय॑त् । तत् । वा॒रव॑न्तीय॒स्येति॑ वा॒र - व॑न्तीय॒स्य । वा॒रव॑न्तीय॒त्वमि॑ति

वारवन्तीय - त्वम् । श्यैतेन॑ । श्येती॑ । अ॒कुरु॒त॒ । तत् । श्यैतस्य॑ । श्यैत॒त्वमिति॑ श्यैत - त्वम् ।

35 TS 5.5.8.2

TS 5.5.8.2

Samhita Paata

यद्-वारवन्तीयेनोपतिष्ठते वारयंत ऐवैनं॑ श्यैतेन॑ श्येती॑ कुरुते प्रजापतेर॒हृदये॑ना-पिपक्षं प्रत्युप॑ तिष्ठते
प्रेमाणमेवास्यं गच्छति॑ प्राच्यां॑ त्वा दिशा सा॑दयामि गाय॒त्रेण॑ छन्द॑साऽग्निना॑ देवत॑याऽग्नेः शी॒र्ष्णाग्नेः॑
शिर॑ उप॑ दधामि दक्षि॑णया त्वा दिशा सा॑दयामि त्रैष्टु॑भेन॒ छन्द॑सेन्द्रेण देवत॑याऽग्नेः प॒क्षेणा॑ग्नेः प॒क्षमुप॑
दधामि प्र॒तीच्यां॑ त्वा दिशा सा॑दयामि - []

Pada Paata

यत् । वार॒वन्तीये॑नेति॑ वार - वन्तीयेन॑ । उ॒प॒ति॒ष्ठ॒त॒ इत्यु॑प - तिष्ठते । वारय॑ते । ए॒व । ए॒न॒म्
। श्यै॑तेन॑ । श्ये॒ती । कुरु॑ते । प्र॒जाप॑तेर॒हृद॑येन । अ॒पि॒प॒क्ष॒मित्य॑पि - प॒क्षम् । प्र॒ति । उ॒पे॒ति
। ति॒ष्ठ॒ते । प्रे॒मा॒ण॑म् । ए॒व । अ॒स्य॒ । ग॒च्छ॒ति॑ । प्रा॒च्यां॑ । त्वा॒ । दि॒शा । सा॑द॒या॒मि॒ ।
गा॒य॒त्रे॒ण॑ । छ॒न्द॑सा । अ॒ग्नि॒ना॑ । दे॒व॒त॑या । अ॒ग्नेः॑ । शी॒र्ष्णा॑ । अ॒ग्नेः॑ । शि॒रः॑ । उ॒पे॒ति॑ ।
द॒धा॒मि॒ । दक्षि॑णया । त्वा॒ । दि॒शा । सा॑द॒या॒मि॒ । त्रैष्टु॑भेन । छ॒न्द॑सा । इ॒न्द्रे॑ण । दे॒व॒त॑या
। अ॒ग्नेः॑ । प॒क्षे॑ण॒ । अ॒ग्नेः॑ । प॒क्षम् । उ॒पे॒ति॑ । द॒धा॒मि॒ । प्र॒ती॒च्यां॑ । त्वा॒ । दि॒शा । सा॑द॒या॒मि॒ ।

36 TS 5.5.8.3

TS 5.5.8.3

Samhita Paata

जागतेन॒ छन्द॑सा सवि॒त्रा दे॒वत॑याऽग्नेः पु॒च्छेना॒ग्नेः पु॒च्छमु॑पं दधा॒म्युदी॑च्या त्वा दि॒शा सा॑दया॒म्यानु॑ष्टु॒भेन॒
छन्द॑सा मि॒त्रावरु॑णाभ्यां ए॒वत॑याऽग्नेः प॒क्षेणा॒ग्नेः प॒क्षमु॑पं दधा॒म्यूर्ध्व॑यां त्वा दि॒शा सा॑दयामि पा॒ङ्केन॒
छन्द॑सा बृह॒स्पति॑ना दे॒वत॑याऽग्नेः पृ॒ष्ठेना॒ग्नेः पृ॒ष्ठमु॑पं दधामि योऽवा अ॒पा॒त्मान॑म॒ग्निं चि॑नुतेऽ॒पा॒त्माऽमु॑ष्मिन्
लो॒के भ॑वति॒ यः सा॒त्मानं॑ चिनुते () सा॒त्माऽमु॑ष्मिन् लो॒के भ॑वत्या॒त्मेष्ट॑का उपं दधात्ये॒ष वा
अ॒ग्नेरा॒त्मा सा॒त्मान॑मे॒वाग्निं॑ चिनुते सा॒त्माऽमु॑ष्मिन् लो॒के भ॑वति॒ य एवं॑ वेद ॥

Pada Paata

जाग॑तेन । छन्द॑सा । स॒वि॒त्रा । दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः । पु॒च्छेन॑ । अ॒ग्नेः । पु॒च्छम् । उपे॑तिं
। द॒धामि॑ । उदी॑च्या । त्वा । दि॒शा । सा॒दया॑मि । आनु॑ष्टु॒भेने॒त्यानु॑ - स्तु॒भेन॒ । छन्द॑सा ।
मि॒त्रावरु॑णाभ्यामि॒ति मि॒त्रा-वरु॑णाभ्याम् । दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः । प॒क्षेण॑ । अ॒ग्नेः । प॒क्षम् । उपे॑तिं
। द॒धामि॑ । ऊ॒र्ध्व॑यां । त्वा । दि॒शा । सा॒दया॑मि । पा॒ङ्केन॑ । छन्द॑सा । बृह॒स्पति॑ना ।
दे॒वत॑या । अ॒ग्नेः । पृ॒ष्ठेन॑ । अ॒ग्नेः । पृ॒ष्ठम् । उपे॑तिं । द॒धामि॑ । यः । वै । अ॒पा॒त्मान॑मित्य॒प-
आ॒त्मान॑म् । अ॒ग्निम् । चि॑नुते । अ॒पा॒त्मेत्य॒प- आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के । भ॑वति॒ यः
। सा॒त्मान॑मि॒ति स - आ॒त्मान॑म् । चि॑नुते () । सा॒त्मेति॑ स-आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् । लो॒के ।
भ॑वति॒ । आ॒त्मेष्ट॑का इत्या॑त्म-इष्ट॒काः । उपे॑तिं । द॒धाति॑ । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । आ॒त्मा ।
सा॒त्मान॑मि॒ति स-आ॒त्मान॑म् । ए॒व । अ॒ग्निम् । चि॑नुते । सा॒त्मेति॑ स - आ॒त्मा । अ॒मुष्मि॑न् ।
लो॒के । भ॑वति॒ । यः । ए॒वम् । वेद॑ ॥

37 TS 5.5.9.1

TS 5.5.9.1

Samhita Paata

अग्रं॑ उदधे॑ या त॒ इषु॑र्युवा नाम॒ तया॑ नो मृड॒ तस्या॑स्ते नम॒स्तस्या॑स्त॒ उप॒ जीव॑न्तो भूया॒स्माग्रे॑
दुद्ध॒ गह्य॑ कि॒शिल॑ वन्य॒ या त॒ इषु॑र्युवा नाम॒ तया॑ नो मृड॒ तस्या॑स्ते नम॒स्तस्या॑स्त॒ उप॒ जीव॑न्तो
भूया॒स्म पञ्च॑ वा ए॒तेऽग्र॑यो यच्चि॑तय उद॒धिरे॒व नाम॑ प्रथ॒मो दु॒द्धो - []

Pada Paata

अग्रं॑ । उ॒दध॒ इत्यु॑द - धे । या । ते । इषुः॑ । यु॒वा । नाम॑ । तया॑ । नः॒ । मृ॒ड । तस्याः॑
। ते । नमः॑ । तस्याः॑ । ते । उपेति॑ । जीव॑न्तः । भूया॒स्म । अग्रं॑ । दु॒द्ध । ग॒ह्य ।
कि॒शिल॑ । व॒न्य । या । ते । इषुः॑ । यु॒वा । नाम॑ । तया॑ । नः॒ । मृ॒ड । तस्याः॑ । ते
। नमः॑ । तस्याः॑ । ते । उपेति॑ । जीव॑न्तः । भूया॒स्म । पञ्च॑ । वै । ए॒ते । अ॒ग्रयः॑ । यत्
। चि॑तयः । उ॒दधिरि॑त्यु॑द - धिः । ए॒व । नाम॑ । प्र॒थमः॑ । दु॒द्धः ।

38 TS 5.5.9.2

TS 5.5.9.2

Samhita Paata

द्वितीयो गह्व॑स्तृतीयः कि॒श्शिलश्च॑तुर्थो वन्यः पञ्चमस्तेभ्यो यदाहु॑तीर्न जुहु॑याद॒द्ध्युं च॑ यज॑मानं च प्र
द॒हेयु॑र्यदेता आहु॑तीर्जुहोति॑ भाग॒धेये॑नैवैनाञ्छमयति॑ नाऽऽ*र्ति॑माच्छत्य॒द्ध्युर्न॑ यज॑मानो वाङ् आ॒सन्
न॒सोः प्रा॒णोऽक्ष्योश्चक्षुः॑ कर्णयोः श्रोत्रं॑ बाहु॑वोर्बल॑-मूरु॑वोरोजोऽरि॑ष्टा विश्वा॒न्यङ्गानि॑ तनू - []

Pada Paata

द्वितीयः । गह्वः । तृतीयः । कि॒श्शिलः । च॑तुर्थः । वन्यः । प॒ञ्चमः । तेभ्यः । यत् ।
आहु॑तीरित्या - हुतीः । न । जुहु॑यात् । अ॒द्ध्युम् । च॑ । यज॑मानम् । च॑ । प्रेति॑ । द॒हेयुः
। यत् । ए॒ताः । आहु॑तीरित्या - हुतीः । जुहोति॑ । भा॒ग॒धेये॑नेति॑ भाग॒धेये॑न । ए॒व । ए॒नान्
। श॒मय॑ति । न । आ॒र्तिम् । ए॒ति॑ । ऋ॒च्छति॑ । अ॒द्ध्युः । न । यज॑मानः । वाक् । मे॒ ।
आ॒सन् । न॒सोः । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । अ॒क्ष्योः । चक्षुः॑ । कर्णयोः । श्रोत्रं॑ । बा॒हुवोः
। बल॑म् । ऊ॒रुवोः । ओजः॑ । अ॒रि॒ष्टा । विश्वा॒नि । अ॒ङ्गानि॑ । तनूः ।

39 TS 5.5.9.3

TS 5.5.9.3

Samhita Paata

-स्तनुवां मे स॒ह नम॑स्ते अस्तु॒ मा मां हि॑स्सीरप् वा ए॒तस्मा॑त् प्रा॒णाः क्रा॑मन्ति योऽग्निं चि॒न्वन्नधि॑
क्राम॑न्ति वाङ् आ॒सन् न॒सोः प्रा॒ण इत्या॑ह प्रा॒णाने॑वा*ऽऽत्मन् ध॑त्ते यो रु॒द्रो अ॒ग्नौ यो अ॒प्सु य
ओष॑धीषु यो रु॒द्रो विश्वा॑ भुव॑नाऽऽवि॒वेश॑ तस्मै रु॒द्राय॑ नमो अ॒स्त्वाहु॑तिभागा॒ वा अ॒न्ये रु॒द्रा ह॒विर्भा॑गा
- []

Pada Paata

तनुवाँ । मे । सह । नमः । ते । अस्तु । मा । मा । हि॒सीः । अपेति॑ । वै । ए॒तस्मा॑त्
 । प्रा॒णा इति॑ प्र - अ॒नाः । क्रा॒मन्ति॑ । यः । अ॒ग्निम् । चि॒न्वन् । अ॒धिक्रा॑म॒तीत्य॑धि - क्रा॒मन्ति॑
 । वाक् । मे । आ॒सन् । न॒सोः । प्रा॒ण इति॑ प्र - अ॒नः । इति॑ । आ॒ह । प्रा॒णानि॑ति॒ प्र -
 अ॒नान् । ए॒व । आ॒त्मन् । धृ॒ते । यः । रु॒द्रः । अ॒ग्नौ । यः । अ॒प्स्वि॒त्यप् - सु । यः ।
 ओष॑धीषु । यः । रु॒द्रः । वि॒श्वौ । भु॒वना॑ । अ॒वि॒वेशे॑त्याँ - वि॒वेश॑ । तस्मै॑ । रु॒द्राय॑ । नमः ।
 अस्तु । आहु॑तिभागा॒ इत्याहु॑ति - भा॒गाः । वै । अ॒न्ये । रु॒द्राः । ह॒विर्भा॑गा॒ इति॑ ह॒विः - भा॒गाः ।

40 TS 5.5.9.4**TS 5.5.9.4****Samhita Paata**

अ॒न्ये श॑तरु॒द्रीय॑ ह॒त्वा गा॑वी॒धुकं॑ च॒रुमे॑तेन॒ यजु॑षा च॒रमा॑यामिष्ट॑कायां॒ नि द॑ङ्ख्याद्-भा॒ग॒धेये॑नै॒वैन॑
 श॒मय॑ति॒ तस्य॑ त्वै श॑तरु॒द्रीय॑ ह॒तमि॑त्याहु॒र्यस्यै॑तद॒ग्नौ क्रि॑यत् इति॒ वस॑वस्त्वा रु॒द्रैः पु॒रस्ता॑त् पा॒न्तु
 पि॒तर॑स्त्वा य॒मरा॑जानः पि॒तृभिर्द॑क्षिण॒तः पा॑न्त्वादित्यास्त्वा वि॒श्वैर्दे॑वैः प॒श्चात् पा॑न्तु द्यु॒तान॑स्त्वा मा॒रुतो॑
 म॒रुद्भि॑रुत्त॒रतः॑ पा॑तु - []

Pada Paata

अ॒न्ये । श॑तरु॒द्रीय॑मि॒ति श॑त - रु॒द्रीय॑म् । ह॒त्वा । गा॑वी॒धुकम् । च॒रुम् । ए॒तेन॑ । यजु॑षा ।

च॒रुमा॒याम् । इ॒ष्ट॒का॒याम् । नी॒तिं । दु॒द्भ्यात् । भा॒ग॒धे॒येने॒तिं भा॒ग - धे॒येन॑ । ए॒व । ए॒नम् ।
 श॒म॒य॒ति । तस्य॑ । तु । वै । श॒त॒रु॒द्री॒य॒मि॒तिं श॒त - रु॒द्री॒यम् । हु॒तम् । इ॒तिं । आ॒हुः ।
 य॒स्य॑ । ए॒तत् । अ॒ग्नौ । क्रि॒यते॑ । इ॒तिं । व॒स॒वः । त्वा । रु॒द्रैः । पु॒र॒स्ता॒त् । पा॒न्तु ।
 पि॒तर॑ । त्वा । य॒म॒रा॒जा॒न॒ इति॑ य॒म - रा॒जा॒नः । पि॒तृ॒भि॒रि॒तिं पि॒तृ - भिः॑ । दु॒क्षि॒ण॒तः । पा॒न्तु
 । आ॒दि॒त्याः । त्वा । वि॒श्वैः॑ । दे॒वैः । प॒श्चात् । पा॒न्तु । द्यु॒ता॒नः । त्वा । मा॒रु॒तः ।
 म॒रु॒द्भि॒रि॒तिं म॒रुत् - भिः॑ । उ॒त्त॒र॒त॒ इत्यु॑त् - त॒र॒तः । पा॒तु ।

41 TS 5.5.9.5

TS 5.5.9.5

Samhita Paata

दे॒वास्त्वे॒न्द्र॒ज्ये॒ष्ठा व॒रु॒ण॒रा॒जा॒नो ऽध॒स्ता॑च्चो॒-परि॑ष्ठाच्च पा॒न्तु न॒ वा ए॒तेन॑ पू॒तो न॒ मे॒द्व्यो न॒ प्रो॒क्षि॑तो
 यदे॒न॒मतः॑ प्रा॒चीनं॑ प्रो॒क्षति॑ यथ् संचि॑त्त॒माज्ये॑न प्रो॒क्षति॑ तेन॑ पू॒तस्ते॒न मे॒द्व्यस्ते॒न प्रो॒क्षि॑तः ॥

Pada Paata

दे॒वाः । त्वा । इ॒न्द्र॒ज्ये॒ष्ठा इ॒तीन्द्र॑ - ज्ये॒ष्ठाः । व॒रु॒ण॒रा॒जा॒न॒ इति॑ व॒रु॒ण - रा॒जा॒नः । अ॒ध॒स्ता॑त्
 । च॒ । उ॒परि॑ष्ठात् । च॒ । पा॒न्तु । न॒ । वै । ए॒तेन॑ । पू॒तः । न॒ । मे॒द्व्यः । न॒ । प्रो॒क्षि॑त्
 इति॑ प्र - उ॒क्षि॑त् । यत् । ए॒नम् । अ॒तः । प्रा॒चीन॑म् । प्रो॒क्ष॒तीति॑ प्र - उ॒क्षि॑त् । यथ् ।
 सञ्चि॑त्त॒मि॒ति सं - चि॑त्त॒म् । आ॒ज्ये॑न । प्रो॒क्ष॒तीति॑ प्र - उ॒क्षि॑त् । तेन॑ । पू॒तः । तेन॑ । मे॒द्व्यः
 । तेन॑ । प्रो॒क्षि॑त् इति॑ प्र-उ॒क्षि॑त् ॥

42 TS 5.5.10.1

TS 5.5.10.1

Samhita Paata

स॒मीची॑ नामा॑सि प्राची॑ दि॒क्तस्या॑स्ते ऽग्नि॑रधि॒पति॑ र॒सितो॑ र॒क्षिता॑ यश्चाधि॒पति॑ र्यश्च॑ गो॒प्ता ता॒भ्यां
नम॑स्तौनो॑ मृ॒डय॑तां ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो॒ द्वेष्टि॑ तं वां॑ ज॒म्भे द॒धाम्यो॑ज॒स्विनी॑ नामा॑सि दक्षि॒णा दिक्
तस्या॑स्तु॒ इन्द्रो॑ऽधि॒पतिः॑ पृ॒दाकुः॑ प्राची॑ नामा॑सि प्र॒तीची॑ दिक् तस्या॑स्ते - []

Pada Paata

स॒मीची॑ । नाम॑ । अ॒सि । प्राची॑ । दिक् । तस्याः॑ । ते । अ॒ग्निः । अधि॑पति॒रित्यधि॑ - प॒तिः
। अ॒सितः॑ । र॒क्षिता॑ । यः । च॒ । अधि॑पति॒रित्यधि॑-प॒तिः । यः । च॒ । गो॒प्ता । ता॒भ्याम् ।
नमः॑ । तौ । नः॑ । मृ॒डय॑ताम् । ते । यम् । द्वि॒ष्मः । यः । च॒ । नः॑ । द्वेष्टि॑ । तम् । वा॒म्
। ज॒म्भे । दु॒धामि॑ । ओ॒ज॒स्विनी॑ । नाम॑ । अ॒सि । दक्षि॒णा । दिक् । तस्याः॑ । ते । इन्द्रः॑ ।
अधि॑पति॒रित्यधि॑ - प॒तिः । पृ॒दाकुः॑ । प्राची॑ । नाम॑ । अ॒सि । प्र॒तीची॑ । दिक् । तस्याः॑ । ते ।

43 TS 5.5.10.2

TS 5.5.10.2

Samhita Paata

सोमोऽधिपतिः स्वजोऽवस्थावा नामा-स्युदीची दिक् तस्यांस्ते वरुणोऽधिपति-स्तिरश्च राजि-
रधिपत्नी नामांसि बृहती दिक् तस्यांस्ते बृहस्पति-रधिपतिः श्वित्रो वशिनी नामांसीयं दिक् तस्यांस्ते
यमोऽधिपतिः कल्माषं ग्रीवो रक्षिता यश्चाधिपति र्यश्च गोप्ता ताभ्यां नमस्तौ नो मृडयतां ते यं
द्विष्मो यश्च - []

Pada Paata

सोमः । अधिपतिरित्यधि - पतिः । स्वज इति स्व - जः । अवस्थावेत्यव - स्थावा । नाम ।
असि । उदीची । दिक् । तस्याः । ते । वरुणः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । तिरश्चराजिरिति
तिरश्च-राजिः । अधिपत्नीत्यधि-पत्नी । नाम । असि । बृहती । दिक् । तस्याः । ते ।
बृहस्पतिः । अधिपतिरित्यधि - पतिः । श्वित्रः । वशिनी । नाम । असि । इयं । दिक् ।
तस्याः । ते । यमः । अधिपतिरित्यधि-पतिः । कल्माषंग्रीव इति कल्माष - ग्रीवः । रक्षिता
। यः । च । अधिपतिरित्यधि-पतिः । यः । च । गोप्ता । ताभ्याम् । नमः । तौ । नः
। मृडयताम् । ते । यम् । द्विष्मः । यः । च ।

44 TS 5.5.10.3

TS 5.5.10.3

Samhita Paata

नो द्वेष्टि तं वां जम्भे दधाम्येता वै देवता अग्निं चितः रक्षन्ति ताभ्यो यदाहुतीर्न जुहुयादद्भ्यु च
यजमानं च ध्यायेयुर्देता आहुतीर्जुहोति भागधेयेनै-वैनच्छमयति नाऽऽर्तिमाच्छत्यद्भ्युर्न यजमानो
हेतयो नाम स्थ तेषां वः पुरो गृहा अग्निर्व इषवः सलिलो निलिपां नाम - []

Pada Paata

नः । द्वेष्टि । तम् । वाम् । जम्भे । दधामि । एताः । वै । देवताः । अग्निम् । चितम्
। रक्षन्ति । ताभ्यः । यत् । आहुतीरित्या - हुतीः । न । जुहुयात् । अद्भ्युम् । च ।
यजमानम् । च । ध्यायेयुः । यत् । एताः । आहुतीरित्या - हुतीः । जुहोति । भागधेयेनेति
भाग-धेयेन । एव । एनान् । शमयति । न । आर्तिम् । एति । ऋच्छति । अद्भ्युः । न ।
यजमानः । हेतयः । नाम । स्थ । तेषाम् । वः । पुरः । गृहाः । अग्निः । वः । इषवः
। सलिलः । निलिपां इति नि-लिपांः । नाम ।

45 TS 5.5.10.4

TS 5.5.10.4

Samhita Paata

स्थ॒ तेषाँ॑वो दक्षि॑णा गृ॒हाः पि॒तरो॑ व॒ इष॑वः स॒गरो॑ व॒ज्रिणो॑ नाम॑ स्थ॒ तेषाँ॑वः प॒श्चाद् गृ॒हाः स्वप्नो॑
 व॒ इष॑वो ग॒ह्वरो॑ ऽव॒स्थावा॑नो नाम॑ स्थ॒ तेषाँ॑व॒ उत्तरा॑द् गृ॒हा आपो॑ व॒ इष॑वः स॒मुद्रो॑-ऽधि॑पतयो
 नाम॑ स्थ॒ तेषाँ॑व॒ उपरि॑ गृ॒हा व॒रू॒षं व॒ इष॑वोऽव॒स्वान् क्र॒व्या नाम॑ स्थ॒ पार्थि॑वा-स्तेषाँ॑व॒ इह॑ गृ॒हा - []

Pada Paata

स्थ॒ । तेषाँ॑म् । वः । दक्षि॑णा । गृ॒हाः । पि॒तरः॑ । वः । इष॑वः । स॒गरः॑ । व॒ज्रिणः॑ । नाम॑
 । स्थ॒ । तेषाँ॑म् । वः । प॒श्चात् । गृ॒हाः । स्वप्नः॑ । वः । इष॑वः । ग॒ह्वरः॑ । अ॒व॒स्थावा॑न
 इत्य॑व - स्थावा॑नः । नाम॑ । स्थ॒ । तेषाँ॑म् । वः । उत्तरा॑दित्यु॒त् - त॒रात् । गृ॒हाः । आपः॑
 । वः । इष॑वः । स॒मुद्रः॑ । अधि॑पतय॒ इत्य॑धि - प॒तयः॑ । नाम॑ । स्थ॒ । तेषाँ॑म् । वः ।
 उपरि॑ । गृ॒हाः । व॒रू॒षम् । वः । इष॑वः । अव॑स्वान् । क्र॒व्याः । नाम॑ । स्थ॒ । पार्थि॑वाः
 । तेषाँ॑म् । वः । इह॑ । गृ॒हाः ।

46 TS 5.5.10.5

TS 5.5.10.5

Samhita Paata

अन्नं॑ व॒ इष॑वो ऽनिमि॑षो वा॒तना॑मं तेभ्यो॑ वो नम॑स्ते नो मृ॒डय॑तु ते यं द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॑ तं वो
 जंभे॑ दधामि हु॒तादो॑ वा अ॒न्ये दे॒वा अ॑हु॒तादो॑ऽन्ये ता॒नग्नि॑चिदे॒वोभया॑न् प्रीणा॑ति दु॒द्वा म॑धुमि॒श्रेणै॑ता
 आहु॑तीर्जुहोति भा॒गधे॑येनै॒वैनान्॑ प्रीणा॑त्यथो ख॒ल्वाहु॑रिष्ट॒का वै दे॒वा अ॑हु॒तादु॑ इत्य॑ - []

Pada Paata

अ॒न्नम् । वः । इ॒षवः । नि॒मि॒ष इति॑ नि - मि॒षः । वा॒त॒ना॒ममि॑ति॒ वात॑ - ना॒मम् । ते॒भ्यः ।
 वः । नमः॑ । ते । नः । मृ॒डय॑त । ते । यम् । द्वि॒ष्मः । यः । च । नः । द्वेष्टि॑ ।
 तम् । वः । ज॒म्भे । दु॒धामि॑ । हु॒तादु॑ इति॑ हु॒त - अदः॑ । वै । अ॒न्ये । दे॒वाः । अ॒हुता॑दु
 इत्य॑हु॒त - अदः॑ । अ॒न्ये । तान् । अ॒ग्नि॒चिदि॑त्य॒ग्नि - चि॒त् । ए॒व । उ॒भया॑न् । प्री॒णा॒ति ।
 दु॒द्धा । म॒धुमि॑श्रेणेति॑ म॒धु - मि॒श्रेण॑ । ए॒ताः । आ॒हु॒ती॒रित्या॑-हु॒तीः । जु॒होति॑ । भा॒ग॒धेये॑नेति॑ भा॒ग
 - धेये॑न । ए॒व । ए॒ना॒न् । प्री॒णा॒ति । अथो॑ इति॑ । ख॒लु । आ॒हुः । इष्ट॑काः । वै । दे॒वाः
 । अ॒हुता॑दु इत्य॑हु॒त - अदः॑ । इति॑ ।

47 TS 5.5.10.6**TS 5.5.10.6****Samhita Paata**

-नु॒परि॒क्रामं॑ जु॒होत्य॑प॒रिव॑र्गमे॒वैनान्॑ प्री॒णा॒तीम॑ः स्त॒न॒मूर्ज॑स्वन्तं ध॒या॒पां प्र॒प्या॑त॒मग्रे॑ स॒रि॒रस्य॑ म॒द्वये॑
 । उ॒थ्सं॑ जुष॒स्व म॒धुम॑न्त॒मूर्व॑ स॒मुद्रि॑यः स॒द॒न॒मा वि॑श॒स्व ॥ यो॑ वा अ॒ग्निं प्र॑युज्य न वि॒मुञ्च॑ति
 यथा॑ऽश्चो॒ यु॒क्तोऽवि॑मुच्यमा॒नः क्षु॒द्ध्यन्॑ परा॒भवे॑त्ये॒वम॑स्या॒ग्निः परा॑ भवति तं प॒रा॒भवे॑न्तं य॒ज॒मानोऽनु॑
 परा॑ भवति सौ॒ऽग्निं चि॑त्वा लू॒क्षो - []

Pada Paata

अनु॒परि॒क्राम॒मित्य॑नु - परि॒क्राम॑म् । जुहो॒ति । अप॑रि॒वर्ग॑मित्य॒परि॑ - वर्ग॑म् । ए॒व । ए॒नान् ।
 प्री॒णा॒ति । इ॒मम् । स्तन॑म् । ऊ॒र्ज॑स्वन्तम् । ध॒य । अ॒पाम् । प्र॒प्या॑त॒मिति॑ प्र॒प्या॑त॒म् । अ॒ग्ने
 । स॒रि॒रस्य॑ । म॒द्भ्ये ॥ उ॒थ्स॑म् । जुष॒स्व । म॒धु॑मन्त॒मिति॑ म॒धु॑मन्त॒म् । ऊ॒र्व । स॒मु॒द्रि॒यम् ।
 स॒दे॒नम् । ए॒ति । वि॒श॒स्व ॥ यः । वै । अ॒ग्निम् । प्र॒यु॒ज्येति॑ प्र - यु॒ज्यं । न । वि॒मु॒ञ्च॒तीति॑
 वि - मु॒ञ्च॒ति । यथा॑ । अ॒श्वः । यु॒क्तः । अ॒वि॒मु॒च्य॑मान् इत्य॒वि - मु॒च्य॑मा॒नः । क्षु॒द्ध्य॑न्नं ।
 प॒रा॒भ॒व॒तीति॑ प॒रा - भ॒व॒ति । ए॒वम् । अ॒स्य । अ॒ग्निः । प॒रेति॑ । भ॒व॒ति । तम् । प॒रा॒भ॒व॒न्त॒मिति॑
 प॒रा - भ॒व॒न्त॒म् । यज॑मानः । अनु॑ । प॒रेति॑ । भ॒व॒ति । सः । अ॒ग्निम् । चि॒त्वा । लू॒क्षः ।

48 TS 5.5.10.7

TS 5.5.10.7

Samhita Paata

भ॑व॒ती॒म॒ः स्त॒न॒मूर्ज॑स्वन्तं ध॒या॒पा॒मि॒त्याज्य॑स्य पूर्णा॑ः सु॒चं जुहो॑त्येष वा अ॒ग्नेर्वि॑मो॒को वि॒मु॒च्यै॒वास्मा॑
 अ॒न्नम॑पि दधा॒ति तस्मा॑दाहु॒र्यश्चै॒वं वे॒द॒ यश्च॑ न सु॒धाय॑ः ह॒ वै वा॒जी सु॒हितो॑ दधा॒तीत्य॒ग्निर्वा॑व वा॒जी
 तमे॒व तत् प्री॑णा॒ति स ए॑नं प्री॒तः प्री॑णा॒ति व॒सी॒यान् भ॑वति () ॥

Pada Paata

भ॒व॒ति । इ॒मम् । स्त॒न॑म् । ऊ॒र्ज॑स्वन्तम् । ध॒य । अ॒पाम् । इति॑ । आ॒ज्य॑स्य । पूर्णा॑म् ।
 सु॒चम् । जुहो॑ति । ए॒षः । वै । अ॒ग्नेः । वि॒मो॒क इति॑ वि - मो॒कः । वि॒मु॒च्येति॑ वि - मु॒च्यं ।

ए॒व । अ॒स्मै । अ॒न्नम् । अ॒पीति॑ । दु॒धा॒ति । तस्मा॑त् । आ॒हुः । यः । च॒ । ए॒वम् । वेदं॑
 । यः । च॒ । न । सु॒धा॒य॒मिति॑ सु - धा॒यम् । ह॒ । वै । वा॒जी । सु॒हित॑ इति सु - हि॒तः ।
 दु॒धा॒ति । इति॑ । अ॒ग्निः । वा॒व । वा॒जी । तम् । ए॒व । तत् । प्री॒णा॒ति । सः । ए॒नम् ।
 प्री॒तः । प्री॒णा॒ति । व॒सी॒यान् । भ॒व॒ति () ॥

49 TS 5.5.11.1

TS 5.5.11.1

Pada Paata

इन्द्रा॑य । राज्ञे॑ । सू॒क्रः । वरु॑णाय । राज्ञे॑ । कृ॒ष्णः । य॒माय॑ । राज्ञे॑ । ऋ॒श्यः । ऋ॒ष॒भाय॑
 । राज्ञे॑ । ग॒व॒यः । शा॒र्दू॒लाय॑ । राज्ञे॑ । गौ॒रः । पु॒रु॒ष॒रा॒जायेति॑ पु॒रुष॑ - रा॒जाय॑ । म॒र्कटः॑ ।
 क्षि॒प्र॒श्ये॒नस्येति॑ क्षि॒प्र॒ - श्ये॒नस्य॑ । वर्ति॑का । नील॑ङ्गोः । क्रि॒मिः । सोम॑स्य । राज्ञः॑ । कु॒लु॒ङ्गः
 । सि॒न्धोः॑ । शि॒शु॒मारः॑ । हि॒म॒व॒त् इति॑ हि॒म॒ - व॒त् । ह॒स्ती ॥

50 TS 5.5.12.1

TS 5.5.12.1

Samhita Paata

म॒युः प्रा॑जाप॒त्य ऊ॒लो ह॒लीक्ष॑णो वृषद॒शस्ते॑ धा॒तुः सर॑स्व॒त्यै शारि॑ः श्ये॒ता पु॑रुष॒वाक् सर॑स्व॒ते
शुक॑ः श्ये॒तः पु॑रुष॒वागा॑र॒ण्योऽजो॑ न॒कुलः॑ शका॒ ते पौ॑ष्णा वा॒चे क्रौञ्चः॑ ॥

Pada Paata

म॒युः । प्रा॑जाप॒त्य इति॑ प्राजा - प॒त्यः । ऊ॒लः । ह॒लीक्ष॑णः । वृषद॒शः । ते । धा॒तुः
। सर॑स्व॒त्यै । शारि॑ः । श्ये॒ता । पु॑रुष॒वागिति॑ पुरुष-वाक् । सर॑स्व॒ते । शुक॑ः । श्ये॒तः ।
पु॑रुष॒वागिति॑ पुरुष-वाक् । आ॒र॒ण्यः । अ॒जः । न॒कुलः॑ । शका॑ । ते । पौ॑ष्णाः । वा॒चे ।
क्रौञ्चः॑ ॥

51 TS 5.5.13.1

TS 5.5.13.1

Samhita Paata

अ॒पां न॒त्रे ज॒षो ना॒क्रो म॒करः॑ कुली॒कय॑स्तेऽकू॒पार॑स्य वा॒चे पै॒ङ्गरा॑जो भगा॒य कु॒षीत॑क आ॒ती वा॒ह॒सो
द॒र्विदा॑ ते वा॒य॒व्या दि॒ग्भ्यश्च॑क्रवा॒कः ॥

Pada Paata

अ॒पाम् । न॒त्रे । ज॒षः । ना॒क्रः । म॒करः॑ । कुली॒कयः॑ । ते । अ॒कू॒पार॑स्य । वा॒चे । पै॒ङ्गरा॑ज
इति॑ पै॒ङ्गरा॑जः । भगा॒य । कु॒षीत॑कः । आ॒ती । वा॒ह॒सः । द॒र्विदा॑ । ते । वा॒य॒व्याः । दि॒ग्भ्यः॑ ।

इति दिक्-भ्यः । चक्रवाकः ॥

52 TS 5.5.14.1

TS 5.5.14.1

Samhita Paata

बलायाजग॒र आ॒खुः सृज॒या शय॑ण्ड॒कस्ते॑ मै॒त्रा मृ॒त्यवे॑ऽसि॒तो म॒न्यवे॑ स्व॒जः कुं॑भी॒नसः॑ पु॒ष्कर॑सा॒दो
लोहि॑ता॒हिस्ते॑ त्वा॒ष्ट्राः प्र॑ति॒श्रुत्का॑यै वा॒हसः॑ ॥

Pada Paata

बला॑य । अ॒जग॒रः । आ॒खुः । सृज॒या । शय॑ण्ड॒कः । ते । मै॒त्राः । मृ॒त्यवे॑ । अ॒सितः॑ ।
म॒न्यवे॑ । स्व॒ज इति॑ स्व - जः । कुं॑भी॒नस॑ इति॑ कुंभी - नसः । पु॒ष्क॒र॒सा॒द इति॑ पुष्कर - सा॒दः
। लो॒हि॒ता॒हिरि॑ति॑ लोहित-अ॒हिः । ते । त्वा॒ष्ट्राः । प्र॑ति॒श्रुत्का॑या॒ इति॑ प्रति - श्रुत्का॑यै । वा॒हसः॑ ॥

53 TS 5.5.15.1

TS 5.5.15.1

Samhita Paata

पुरुष॑मृ॒गश्च॑न्द्रम॑से गो॒धा का॑ल॒का दा॑र्वाघा॒टस्ते व॑न॒स्पती॑नामे॒ण्यहे॑ कृ॒ष्णो रा॑त्रि॒यै पि॒कः क्षि॒वङ्का
नील॑शी॒र्ष्णी ते॑ऽर्य॒म्णे धा॒तुः क॑त्क॒टः ॥

Pada Paata

पुरु॑षमृ॒ग इति॑ पुरुष - मृ॒गः । च॒न्द्रम॑से । गो॒धा । का॑ल॒का । दा॑र्वाघा॒ट इति॑ दारु-आ॒घातः॑ ।
ते । व॑न॒स्पती॑नाम् । ए॒णी । अ॒हे । कृ॒ष्णः । रा॑त्रि॒यै । पि॒कः । क्षि॒वङ्काः । नील॑शी॒र्ष्णीति॑
नील॑ - शी॒र्ष्णी । ते । अ॒र्य॒म्णे । धा॒तुः । क॑त्क॒टः ॥

54 TS 5.5.16.1

TS 5.5.16.1

Samhita Paata

सौ॒री ब॒लाक॑श्यो॒ म॒यूरः॑ श्ये॒नस्ते॑ ग॒न्ध॒र्वाणां॑ व॒सूनां॑ क॒पिञ्ज॑लो रु॒द्राणां॑ ति॒त्तिरी॑ रो॒हित॑ कु॒ण्ड॒णाची॑
गो॒ल॒त्तिका॑ ता अ॒प्सर॑सा॒मर॑ण्याय सृ॒मरः॑ ॥

Pada Paata

सौ॒री । ब॒लाका॑ । ऋ॒श्यः । म॒यूरः॑ । श्ये॒नः । ते । ग॒न्ध॒र्वाणां॑ । व॒सूनां॑ । क॒पिञ्ज॑लः ।
रु॒द्राणां॑ । ति॒त्तिरिः॑ । रो॒हित॑ । कु॒ण्ड॒णाची॑ । गो॒ल॒त्तिका॑ । ताः । अ॒प्सर॑सां॑ । अ॒र॒ण्याय॑
। सृ॒मरः॑ ॥

55 TS 5.5.17.1

TS 5.5.17.1

Samhita Paata

पृष॒तो वै॑श्वदे॒वः पि॒त्वो न्य॑ङ्कुः क॒शस्तेऽनु॑म॒त्या अ॒न्यवा॑पोऽर्द्ध॒मा॒सानां॑ मा॒सां क॒श्यपः॑ क॒रिः कु॒टरु॑र्दा॒त्यौह॑स्ते
सि॒नीवा॒ल्यै बृ॒हस्प॑तये शि॒त्पु॒टः ॥

Pada Paata

पृष॒तः । वै॑श्वदे॒व इति॑ वैश्व - दे॒वः । पि॒त्वः । न्य॑ङ्कुः । क॒शः । ते । अ॒नु॑म॒त्या इत्य॑नु -
म॒त्यै । अ॒न्यवा॑प इत्य॑न्य - वा॒पः । अ॒र्द्धमा॑साना॒मित्य॑र्द्ध - मा॒साना॑म् । मा॒साम् । क॒श्यपः॑
। क॒रिः । कु॒टरुः । दा॒त्यौहः॑ । ते । सि॒नीवा॒ल्यै । बृ॒हस्प॑तये । शि॒त्पु॒टः ॥

56 TS 5.5.18.1

TS 5.5.18.1

Samhita Paata

शकां भौमी पान्त्रः कशो मान्थीलवस्ते पितृणामृतूनां जहंका सँवथ्सुराय लोपां कपोत उल्लूकः
शशस्ते नैरुक्रताः कृकवाकुः सावित्रः ॥

Pada Paata

शकां । भौमी । पान्त्रः । कशः । मान्थीलवः । ते । पितृणाम् । ऋतूनाम् । जहंका ।
सँवथ्सुरायेति सं-वथ्सुराय । लोपां । कपोतः । उल्लूकः । शशः । ते । नैरुक्रता इति नैः -
क्रताः । कृकवाकुः । सावित्रः ॥

57 TS 5.5.19.1

TS 5.5.19.1

Samhita Paata

रुरुं रौद्रः कृकलासः शकुनिः पिप्पका ते शरव्यायै हरिणो मारुतो ब्रह्मणे शार्गस्तरक्षुः कृष्णः
श्वा चतुरक्षो गर्दभस्त इतरजनानामग्नये धूक्ष्णा ॥

Pada Paata

रुरुः । रौद्रः । कृकलासः । शकुनिः । पिप्पका । ते । शरव्यायै । हरिणः । मारुतः ।
ब्रह्मणे । शार्गः । तरक्षुः । कृष्णः । श्वा । चतुरक्ष इति चतुः - अक्षः । गर्दभः । ते ।
इतरजनानामितीतर-जनानाम् । अग्नये । धूक्ष्णा ॥

58 TS 5.5.20.1

TS 5.5.20.1

Samhita Paata

अ॒ल॒ज आ॑न्तरि॒क्ष उ॒द्रो म॒द्गुः प्ल॒वस्तेऽपाम॑दित्यै ह॒स॒साचि॑रिन्द्रा॒ण्यै की॒र॒शा गृ॒ध्रः शि॒ति॒क॒क्षी
वा॑र्द्धा॒ण॒सस्ते दि॒व्या द्या॑वापृथि॒व्याँ श्वा॒वित् ॥

Pada Paata

अ॒ल॒जः । आ॑न्तरि॒क्षः । उ॒द्रः । म॒द्गुः । प्ल॒वः । ते । अ॒पाम् । अ॒दित्यै । ह॒स॒साचि॑रिति
ह॒स - साचि॑ः । इन्द्रा॒ण्यै । की॒र॒शाँ । गृ॒ध्रः । शि॒ति॒क॒क्षीति॑ शिति - क॒क्षी । वा॑र्द्धा॒ण॒सः ।
ते । दि॒व्याः । द्या॑वापृथि॒व्येति॑ द्यावा - पृथि॒व्याँ । श्वा॒विदि॑तिं श्व - वित् ॥

59 TS 5.5.21.1

TS 5.5.21.1

Samhita Paata

सु॒पर्णः पा॑र्जन्यो ह॒सो वृ॒को वृ॒षद॒शस्त॑ ऐन्द्रा अ॒पामु॒द्रो ऽर्य॑म्णे लो॒पा॒शः सि॒हो न॑कु॒लो व्या॒घ्रस्ते
म॑हेन्द्राय॒ कामा॑य॒ पर॑स्वान् ॥

Pada Paata

सु॒प॒र्ण इति॑ सु - प॒र्णः । पा॒र्ज॒न्यः । ह॒सः । वृ॒कः । वृ॒ष॒द॒शः । ते । ऐ॒न्द्राः । अ॒पाम् ।
 उ॒द्रः । अ॒र्य॒म्णे । लो॒पा॒शः । सि॒हः । न॒कु॒लः । व्या॒घ्रः । ते । म॒हेन्द्रा॒येति॑ महा - इन्द्रा॒य
 । का॒मा॒य । पर॑स्वान् ॥

60 TS 5.5.22.1**TS 5.5.22.1****Samhita Paata**

आ॒ग्ने॒यः कृ॒ष्ण॒ग्री॒वः सा॒र॒स्व॒ती मे॒षी ब॒भ्रुः सौ॒म्यः पौ॒ष्णः श्या॒मः शि॑ति॒पृ॒ष्ठो बा॒र॒ह॒स्प॒त्यः शि॒ल्पो
 वै॒श्व॒दे॒व ऐ॒न्द्रो॒ऽरु॒णो मा॑रु॒तः क॒ल्मा॑ष॒ ऐ॒न्द्रा॒ग्रः स॑ह॒ितो ऽधो॑रा॒मः सा॒वि॒त्रो वा॑रु॒णः पे॒त्वः ॥

Pada Paata

आ॒ग्ने॒यः । कृ॒ष्ण॒ग्री॒व इति॑ कृ॒ष्ण - ग्री॒वः । सा॒र॒स्व॒ती । मे॒षी । ब॒भ्रुः । सौ॒म्यः । पौ॒ष्णः ।
 श्या॒मः । शि॑ति॒पृ॒ष्ठ इति॑ शि॒ति - पृ॒ष्ठः । बा॒र॒ह॒स्प॒त्यः । शि॒ल्पः । वै॒श्व॒दे॒व इति॑ वै॒श्व - दे॒वः ।
 ऐ॒न्द्रः । अ॒रु॒णः । मा॑रु॒तः । क॒ल्मा॑षः । ऐ॒न्द्रा॒ग्र इत्यै॑न्द्र - अ॒ग्रः । स॑ह॒ित इति॑ सं - हि॒तः
 । अ॒धो॑रा॒म इत्य॑धः - रा॒मः । सा॒वि॒त्रः । वा॑रु॒णः । पे॒त्वः ॥

61 TS 5.5.23.1

TS 5.5.23.1

Samhita Paata

अश्व॑स्तूप॒रो गो॑मृ॒गस्ते प्रा॑जाप॒त्या आ॑ग्ने॒यौ कृ॑ष्णग्री॒वौ त्वा॒ष्ट्रौ लो॑मशस॒क्थौ शि॑तिपृ॒ष्ठौ बा॑र॒हस्प॑त्यौ
धा॒त्रे पृ॑षोद॒रः सौ॒र्यो ब॒लक्षः॑ पे॒त्वः ॥

Pada Paata

अश्वः । तूपरः । गोमृग इति गो - मृगः । ते । प्राजापत्या इति प्राजा - पत्याः । आग्नेयौ ।
कृष्णग्रीवाविति कृष्ण - ग्रीवौ । त्वाष्ट्रौ । लोमशसक्थाविति लोमश - सक्थौ । शितिपृष्ठाविति
शिति - पृष्ठौ । बारहस्पत्यौ । धात्रे । पृषोदर इति पृष - उदरः । सौर्यः । बलक्षः । पेट्वः ॥

62 TS 5.5.24.1

TS 5.5.24.1

Samhita Paata

अ॒ग्नये॑ऽनीक॒वते॑ रोहि॒ताञ्जिर॑न्द्वा॒न॒धोरा॑मौ सावि॒त्रौ पौ॒ष्णौ रं॒ज॒तना॑भी वैश्व॒देवौ पि॑शङ्गौ तूप॒रौ मा॑रु॒तः
क॒ल्माष॑ आ॒ग्नेयः॑ कृ॒ष्णो॑ऽजः सा॒रस्व॑ती मे॒षी वा॑रु॒णः कृ॒ष्ण ए॒क॒शि॒तिपा॑त् पे॒त्वः ॥

Pada Paata

अ॒ग्नये॑ । अ॒नीक॑वत् इत्य॑नीक॑-व॒ते । रोहि॑ताञ्जि॒रिति॑ रोहि॑त-अ॒ञ्जिः । अ॒न॒ङ्गान् । अ॒धोरा॑मा॒वित्य॑धः
 - रा॒मौ । सा॒वि॒त्रौ । पौ॒ष्णौ । र॒ज॒तना॑भी इति॑ रज॒त - ना॒भी । वै॒श्व॒दे॒वा॒विति॑ वै॒श्व-दे॒वौ । पि॒शङ्गौ॑
 । तू॒प्स॒रौ । मा॒रु॒तः । क॒ल्मा॑षः । आ॒ग्ने॒यः । कृ॒ष्णः । अ॒जः । सा॒र॒स्व॒ती । मे॒षी । वा॒रु॒णः
 । कृ॒ष्णः । ए॒क॑शि॒तिपा॒दित्ये॑क॑-शि॒तिपा॒त् । पे॒त्वः ॥